Puolustusvoimat

Sulkeisjärjestysopas 2016

(SULKOPAS)

Sulkeisjärjestysopas 2016

(SULKOPAS)

Sulkeisjärjestysopas 2016

© Pääesikunta 2015

ISBN 978-951-25-2726-7
978-951-25-2727-4 (PDF)
978-951-25-2728-1 (ePub)
SAP 10394289

Valokuvat, graafinen suunnittelu ja taitto sekä piirrokset:
Puolustusvoimien palvelukeskus / oppimis- ja kuvapalveluyksikkö

Painopaikka:
Juvenes Print Oy, 2015

AL19094 PUOLUSTUSVOIMIEN OHJESÄÄNTÖTOIMIKUNNAN KOKOUS 5/2015 (5.11.2015)

SULKEISJÄRJESTYSOPAS (2016)

Sulkeisjärjestysopas 2016 hyväksytään käyttöön otettavaksi.

Ohjesääntö kumoaa Sulkeisjärjestysohjesäännön vuodelta 1980.

Koulutuspäällikkö
Prikaatikenraali — Jukka Sonninen

Palvelusturvallisuusupseeri
Majuri — Timo Ryynänen

Sisällys

1 Perusteet ... 6

2 Sulkeisjärjestys jalan ... 8
2.1 Asento ... 8
2.2 Lepo ... 9
2.3 Käännökset ... 9
2.4 Ojennus ja ojentautuminen ... 10
2.4.1 Ojennus rivimuodoissa ... 10
2.4.2 Ojennus jonomuodoissa ... 11
2.4.3 Ojentautuminen ... 12
2.5 Aseotteet ... 12
2.6 Pistimen kiinnittäminen sekä irrottaminen ja tuppeen laitto ... 14
2.7 Ase oikealle — ylös ja lippaan irrottaminen ... 14
2.8 Lakkiotteet ja rukousasento ... 14
2.9 Tahtimarssi ... 17
2.10 Tahtijuoksu ... 19
2.11 Kaarto ... 19
2.12 Siirtyminen ... 21
2.13 Osaston tervehtiminen ja kunnianosoitus sekä ohimarssi ... 22
2.13.1 Tervehtiminen ja kunnianosoitus paikalla oltaessa ... 22
2.13.2 Ohimarssi ja tervehtiminen liikkeessä ... 22
2.14 Sulkeismuodot ... 25
2.14.1 Opetusavoneliö ... 29
2.14.2 Harjoitteluavorivistö ... 30
2.15 Poistuminen ja järjestyminen ... 33
2.16 Muodonmuutokset paikalla ... 34
2.16.1 Muodonmuutokset rivimuodoista ... 34
2.16.2 Muodonmuutokset jonomuodoista ... 35
2.17 Muodonmuutokset liikkeessä ... 36
2.18 Luku ja jako ... 36

3 Sulkeisjärjestys kevyellä konekiväärillä ... 38
3.1 Asento ja lepo ... 38
3.2 Aseotteet kevyellä konekiväärillä ... 39
3.3 Käännökset ja siirtyminen ... 40

4 Sulkeisjärjestys miekkavarustuksessa ... 41
4.1 Asento ja lepo ... 41
4.2 Miekkaotteet ... 42
4.3 Muu toiminta ... 44

5 Sulkeisjärjestys suksilla ... 46
5.1 Asento ja lepo ... 46
5.2 Suksilta — nouse ... 47
5.3 Sukset jalalle ja olalle ... 48
5.4 Sukset jalkaan ... 48
5.5 Käännökset ... 49
5.6 Ojennus ja ojentautuminen ... 50
5.7 Poistuminen ja järjestyminen ... 50
5.8 Marssi ... 51
5.9 Lakkiotteet ja rukousasento ... 51
5.10 Kunnianosoitus ja tervehtiminen ... 52
5.11 Suksien yhteen paneminen ... 52

6 Sulkeisjärjestys polkupyörällä ... 54
6.1 Asento ja lepo ... 54
6.2 Käännökset ... 54
6.3 Ojennus ja ojentautuminen ... 54
6.4 Poistuminen ja järjestyminen ... 54
6.5 Marssi ... 55
6.6 Lakkiotteet ja rukousasento ... 56
6.7 Kunnianosoitus ja tervehtiminen ... 57
6.8 Pyörien yhteen paneminen ... 58

7 Sulkeisjärjestys jalan kunniakomppaniatehtävissä ... 60
7.1 Lepo ... 60
7.2 Käännökset ... 60
7.3 Aseotteet ... 61
7.3.1 Eteen vienti ... 61
7.3.2 Lippaan kiinnittäminen ja irrottaminen ... 61

8 Merivoimien erityispiirteet ... 63
8.1 Huomionosoitukset ... 63
8.1.1 Porrasvahdin kokoonpano ja toiminta ... 63
8.1.2 Kivääriryhmän toiminta ... 65
8.2 Sulkeisjärjestys merivoimien miekkavarustuksessa ... 67

9 Sulkeisjärjestyskomennot englanniksi ... 70

1 Perusteet

Tässä oppaassa ohjeistetaan sulkeisjärjestys jalan (ml. toiminta ajoneuvossa), suksilla ja polkupyörällä.

Sulkeisjärjestykseksi sanotaan joukon ryhmitystä ja toimintaa, kun joukon osien ja yksittäisten sotilaiden paikat ovat tarkoin toistensa suhteen määrätyt. Toimintaa johdetaan komennoin, joiden sanamuoto on tässä oppaassa määrätty. Sulkeisjärjestyksen suoritukset ovat täsmällisiä ja samanaikaisia, ja ne tehdään tarkoin tämän oppaan mukaisesti. Sulkeisjärjestyksen harjoittelulla totutetaan koulutettavat vaistomaiseen tottelemiseen ja täsmällisyyteen. Sulkeisharjoittelulla on tärkeä osuus joukon kurin ja hengen luomisessa. Sulkeisjärjestys mahdollistaa suurtenkin osastojen täsmällisen johtamisen ja luo perustaa toiminnalle taistelukentällä.

Sulkeisjärjestyksen menettelytapoja voidaan käyttää kaikessa koulutuksessa, missä tavoitteena on täsmällisten suoritusten vaistonvarainen hallinta.

Sulkeisjärjestyksellä luodaan perustaa toimimiselle muissa sotilaskoulutuksen opetustapahtumissa. Erityisesti sulkeisjärjestyksen täsmällisyys ja taidot liittyvät ase- ja ampumakoulutuksen alkuvaiheeseen sekä fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseen. Sulkeisjärjestyksen menettelytapoja (esimerkiksi opetusavoneliö, harjoitteluavorivistö) voidaan hyödyntää muissakin koulutustapahtumissa, kuten kalustokoulutuksessa. Suoritukset esitetään sekä yksilö- että joukkosuorituksina, ilman asetta ja aseen kanssa. Pääaseena on rynnäkkökivääri. Mikäli aseena on kevyt konekivääri, toimitaan *luvussa 3* esitetyllä tavalla. Sulkeisjärjestys miekkavarustuksessa on esitetty *luvussa 4.*

Kunniakomppanian erityispiirteet on esitetty *luvussa 7* ja Merivoimien erityispiirteet *luvussa 8.*

Sulkeisjärjestyskomennot englanniksi on esitetty *luvussa 9.*

Komennossa on joko yksi osa (”ASENTO”, ”LEPO”, ”LUKU” jne.) tai kaksi osaa: valmistava osa (”TAHDISSA —”) ja suoritusosa (”MARS”), esimerkiksi ”KÄÄNNÖS OIKEAAN — PÄIN”. Komennon valmistava osa komennetaan selvällä äänellä ja suoritusosa lyhyesti ja terävästi. Suoritus alkaa komennon jälkimmäisellä osalla eli suoritusosalla. Komennon osien välillä pidetään, suorituksen haasteellisuus ja joukon suuruus huomioiden, 1—2 sekunnin tauko.

Kaikkia suorituksia edeltää asento. Ellei asentoa ole komennettu, se tehdään komennon valmistavalla osalla. Tällöin valmistavan osan ensimmäinen sana on komennettava lyhyesti ja terävästi (”LAKKI — PÄÄHÄN”). Tämä menettely ei ole suotava, koska se johtaa helposti epäyhtenäisiin suorituksiin. Kaikkien suoritusten jälkeen jäädään asentoon, ellei toisin ole määrätty.

Sulkeisjärjestykseen valmistauduttaessa on harjoituksen johtajan huolehdittava siitä, että harjoitusosastolla on yhdenmukainen ja moitteettomassa kunnossa oleva varustus. Varustusta määrättäessä on otettava huomioon harjoituksen luonne sekä sääolosuhteet. Sulkeisjärjestyksen harjoittelussa aseet eivät saa olla ladattuina. Harjoittelussa käytetään tyhjää lipasta. Aseen hihna säädetään siten, että aseen hihnan ja aseen väliin jää kyynärvarren mitta.

Sotilaiden järjestäminen sulkeisjärjestyksessä pituusjärjestykseen lisää näyttävyyttä.

Oppaan luvussa sulkeismuodot *(alaluku 2.14)* on esitetty, missä muodossa sulkeisjärjestystä tulee opettaa ja harjoituttaa sekä miten näihin muotoihin siirrytään. Lisäksi Kouluttajan oppaassa on annettu ohjeita sulkeisjärjestyksen harjoittelusta.
Harjoituspaikaksi tulee valita tasainen ja esteetön kenttä, piha tai vastaava. Liukas alusta on hiekoitettava. Suoritusten vaatima vapaa tila on arvioitava etukäteen. Talvella on vältettävä viimaisia paikkoja. Osaston rintamasuunta on valittava niin, että aurinko ei häikäise koulutettavia.

Joukon johtaja valitsee paikkansa siten, että pystyy parhaiten valvomaan suorituksia. Joukon edessä seisovan johtajan etäisyys joukosta on pääsääntöisesti yhtä suuri kuin joukon leveys. Mikäli joukon koko on suuri (komppania/vast. tai suurempi), voi etäisyys olla pienempikin. Etäisyyteen vaikuttavat myös järjestymispaikan olosuhteet ja muut paikalla olevat joukot.

Komentaessaan paikaltaan johtaja seisoo asennossa. Siirtyessään paikasta toiseen johtaja liikkuu ripeästi. Johtajan on erityisesti muistettava oman ryhdikkään esiintymisensä vaikutus joukon suorituksiin.

Yksittäisen sotilaan ja osaston toiminta sotilaallisissa tilaisuuksissa ja paraateissa sekä sotilasvalassa ja -vakuutuksessa on esitetty Yleisessä palvelusohjesäännössä.

Sulkeisjärjestyksessä suuntamiehellä tarkoitetaan:

- rivimuodoissa joukon komentajasta katsottuna eturivin vasemmanpuoleisinta sotilasta, ja
- jonomuodoissa ensimmäisen rivin kulkusuunnassa pääsääntöisesti vasemmanpuoleisinta sotilasta.
  HUOM! Poikkeuksena, ohimarssissa ja kaarroksessa oikeaan suuntamies on kulkusuunnassa oikeanpuolimmaisin sotilas.

KUVA 1 **Suuntamies kolmijonossa ja kolmirivissä**

2 Sulkeisjärjestys jalan

2.1 Asento

Asento tehdään komennolla "ASENTO" tai komennolla "RYHMÄ", "JOUKKUE", "PATTERI" jne. Asennossa seistään ryhdikkäästi ja liikkumatta kuvan 2 osoittamalla tavalla.

- kantapäät ovat yhdessä, jalkaterät ulospäin kaksi nyrkinleveyttä toisistaan erillään (n. 60 astetta),
- polvet ovat suorina, jännittämättä taaksepäin painettuina,
- vartalo on ojennettuna, rinta vapaasti koholla,
- olkapäät ovat samalla korkeudella, luonnollisesti ja hieman taaksepäin vedettyinä,
- käsivarret ovat suorina ja kädet ovat nyrkissä rystyset sivullepäin, peukalo etusormen sivua vasten painettuna ja keskisormi reiden keskikohdalla,
- pää on pystyssä, kaula vapaasti ojennettuna ja leuka hieman taaksepäin vedettynä niin, että niska on takin kauluksessa kiinni,
- katse on suoraan eteenpäin, huulet pidetään yhdessä, ei hymyillä,
- lihakset ovat pakottomasti jännitettynä.

KUVA 2 **Asento edestä ja sivulta**

KUVA 3 **Asento – RK olalla, edestä ja sivuilta**

KUVA 4 **Asento – RK selkään vietynä, takaa**

Asennossa rynnäkkökivääri olalla pidetään ase pystysuorassa oikean olkapään takana siten, että aseen hihna on olkapään keskikohdalla ja kämmenen sisällä. Kyynärvarsi on vaakasuorassa etuoikealta katsottuna. Kyynärpää painaa lipasta niin, että lipas on rintamasuunnan mukainen.

Asennossa rynnäkkökivääri selässä on aseen hihna pujotettu oikean olan yli ja aseen perä osoittaa vasemmalle alaviistoon. Kädet ovat sivuilla kuten ilman asetta asennossa seistessä.

2.2 **Lepo**

Komennolla "LEPO" viedään vasen jalka terävästi jalkaterän verran sivulle ja seisotaan kapeassa haara-asennossa ryhdikkäästi. Vartalon paino jakaantuu tasaisesti molemmille jaloille. Kädet ovat vapaasti sivuilla.

Levossa rynnäkkökivääri pidetään olalla kuten asennossa ja vasen käsi on vapaasti sivulla.

2.3 **Käännökset**

Komennolla "KÄÄNNÖS OIKEAAN — PÄIN" pidetään oikean jalan kantapää ja vasemman jalan päkiä maassa kiinni ja käännetään vartaloa 90 astetta oikealle (VAIHE 1). Välittömästi tämän jälkeen viedään vasen jalka polvea koukistamatta oikean jalan viereen asennon edellyttämälle paikalle (VAIHE 2). Kädet pidetään käännöksen aikana asennon edellyttämällä paikalla.

Komennolla "KÄÄNNÖS VASEMPAAN — PÄIN" menetellään päinvastoin.

KUVA 5 **Lepo – ilman RK:ä ja RK:n kanssa, edestä**

KUVA 6 **Käännös oikeaan päin, RK olalla**

Komennolla "TÄYSKÄÄNNÖS VASEMPAAN — PÄIN" käännytään 180 astetta. Täyskäännös komennetaan ja suoritetaan aina vasempaan päin.
Kun käännöksiä harjoitellaan vaiheittain, komennetaan "VAIHEITTAIN KÄÄNNÖS OIKEAAN — YKS — KAKS".

2.4 Ojennus ja ojentautuminen

Sulkeismuodossa esiintyessään joukon pitää sekä paikalla että liikkeessä olla ojentautuneena, jolloin pituussuunnassa pidetään etuojennus ja sivusuunnassa sivuojennus.

- Etuojennus on oikea, kun sotilas näkee pituussuunnassa, katsoessaan suoraan eteenpäin, ainoastaan edessä olevan sotilaan ja muiden häämöttävän.
- Sivuojennus on oikea, kun sotilas näkee sivusuunnassa, kääntäessään päänsä ojennussuuntaan, oikealla silmällä ainoastaan oikealla puolellaan olevan sotilaan ja vasemmalla silmällä koko rivin häämöttävän.

Ojennus otetaan komennolla "OJENNUS".

- Ojennus rivimuodoissa on ohjeistettu *alaluvussa 2.4.1* ja jonomuodoissa *alaluvussa 2.4.2.*

Ojennuksen päättää joukon komentaja komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN".

Ojentautuminen tehdään ilman erillistä komentoa esimerkiksi muotoon järjestyttäessä ja muodonmuutosten jälkeen. Ojentautumisen päättämisestä vastaa suuntamies. Ojentautuminen on ohjeistettu tarkemmin *alaluvussa 2.4.3.*

Liikkeessä oltaessa säilytetään sekä sivu- että etuojennus samoin kuin oikeat välit ja etäisyydet tasaisen askelpituuden avulla. Ojennus tarkistetaan vilkaisemalla ojennussuuntaan (päätä kääntämättä). Jos välit ja etäisyydet liikkeessä oltaessa huomattavasti muuttuvat tai ojennus rikkoontuu, korjataan virheet vähitellen.

Joukko järjestyy aina lähimmän selkeän linjan kuten rakennuksen tai tien mukaisesti. Mikäli maasto tai muut vastaavat tekijät estävät normaalin ojentautumisen, voidaan komentaa esimerkiksi "MAASTON MUKAAN — OJENNUS", jolloin etäisyyksiä ja käden nostamista sovelletaan olosuhteiden vaatimalla tavalla.

Sisällä tai muussa ahtaassa paikassa järjestyttäessä voidaan komentaa "TUNTUMALLE — OJENNUS". Tällöin ojennus otetaan siten, että vierekkäisten sotilaiden olkapäät / käsivarret koskettavat kevyesti toisiinsa. Etuojennus tarkastetaan nostamalla vasen käsivarsi vaakatasossa koukistettuna 90 asteen kulmaan. Kyynärvarsi koskettaa kevyesti edessä olevan sotilaan selkää lapaluiden korkeudelta. Käsi on nyrkissä kämmenselkä ylöspäin. Jos reppu on selässä, etuojennuksessa käsi pidetään nyrkissä ja etäisyys tarkistetaan reppuun.

2.4.1 Ojennus rivimuodoissa

Ojennus otetaan komennolla "OJENNUS". Tällöin:

- Suuntamies seisoo asennossa katse eteenpäin ja nostaa vasemman käden nyrkkinsä vasemmalla puolellaan seisovan sotilaan olkapäälle niin, että se koskettaa kevyesti tämän kaulusta. Käsivarsi on suorana.

KUVA 7 **Ojennus rivimuodoissa**

KUVA 8 **Ojennus jonomuodoissa)**

- Ensimmäisen rivin sotilaat kääntävät päänsä oikealle kohti suuntamiestä ja asettavat vasemman kätensä samoin kuin suuntamies.
- Rivin viimeinen sotilas kääntää vain päänsä pitäen kätensä asennon edellyttämässä paikassa.
- Suuntamiehen takana olevat sotilaat mittaavat etuojennuksen ojentamalla vasemman käsivarren ja sormet suoraksi edessä seisovan sotilaan vasenta lapaa vasten. Kämmen on levynä sormet yhdessä, kämmenselkä vasemmalle päin niin, että peukalo on päällimmäisenä sormena.
- Muut ottavat ensin etuojennuksen ja sen jälkeen sivuojennuksen kättään nostamatta. Pää on käännetty oikealle ryhmän suuntamieheen.

Ojentauduttaessa siirretään jalkoja lyhyin nopein liikkein maasta nostamatta. Kun ojennus on valmis, seisotaan liikkumatta kunnes toisin käsketään.

Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään pää terävästi suoraan eteenpäin ja samalla vasen käsi viedään nopeasti asennon edellyttämään paikkaan.

2.4.2 **Ojennus jonomuodoissa**

Ojennuksessa jonomuodoissa:

- Suuntamies seisoo asennossa normaalisti.
- Suuntamiehen takana olevassa jonossa sotilaat mittaavat etuojennuksen ojentamalla vasemman käsivarren ja sormet suoraksi edessä seisovan sotilaan vasenta lapaa vasten. Kämmen on levynä sormet yhdessä, kämmenselkä vasemmalle päin niin, että peukalo on päällimmäisenä sormena (kuten suuntamiehen jono rivimuodoissa).
- Eturivi ottaa ojennuksen vasempaan siten, että suuntamiehen oikealla puolella olevat sotilaat nostavat vasemman käden nyrkkinsä vasemmalla puolellaan seisovan sotilaan olkapäälle niin, että se koskettaa kevyesti tämän kaulusta. Käsivarsi on suorana ja pää on käännetty vasempaan.
- Muut ottavat ensin etuojennuksen ja sen jälkeen sivuojennuksen kättään nostamatta. Pää on käännetty vasempaan.

Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään pää terävästi suoraan eteenpäin ja samalla vasen käsi viedään nopeasti asennon edellyttämään paikkaan.

2.4.3 **Ojentautuminen**

Ojentautumisessa suuntamiehen osuus ja ojennuksen päättäminen poikkeavat ojennuksesta.

- Rivimuotoihin järjestyttäessä suuntamies kääntää päänsä terävästi vasempaan. Ojentautuminen tehdään *luvun 2.4.1* mukaisesti. Käden nostaminen on aloitettava välittömästi omalle paikalle päästyä, jotta estetään haitariliike muodon ojentautumisessa. Havaittuaan ojentautumisliikkeen loppuneen suuntamies vie ripeästi kätensä alas ja kääntää samalla päänsä eteenpäin. Välittömästi tämän jälkeen suuntamiehen vieressä ja takana olevat sotilaat myös laskevat kätensä ja kääntävät päänsä, ja yhä edelleen heidän vieressään ja takanaan olevat sotilaat. Käden alas vienti ja pään kääntäminen jatkuvat nauhamaisesti nopeana sarjana läpi koko muodon.
- Jonomuotoihin järjestyttäessä suuntamies kääntää päänsä takaoikealle. Ojentautuminen tehdään kuten *luvussa 2.4.2.* Käden nostaminen on aloitettava välittömästi omalle paikalle päästyä, jotta estetään haitariliike muodon ojentautumisessa. Kun ojentautumisliike on lakannut, suuntamies kääntää päänsä suoraan eteenpäin. Käden alas vienti ja pään kääntäminen jatkuvat nauhamaisesti suuntamiehestä alkaen taakse ja sivulle nopeana sarjana läpi koko muodon.

2.5 **Aseotteet**

Rynnäkkökivääri viedään eteen, olalle ja selkään ainoastaan käsien liikkeillä. Vartalo ja pää pysyvät suoritusten aikana liikkumatta.

Rynnäkkökivääri viedään olalta eteen komennolla "ETEEN — VIE". Eteen viennissä on kaksi vaihetta:

- **VAIHE 1** Oikea käsi tempaistaan hihnaa pitkin olkapään tasalle ja ase heitetään vartalon keskikohdan eteen. Koukistetulla vasemmalla kädellä tartutaan kiinni kädensuojuksesta ja sormet puristetaan kädensuojuksen ympärille. Aseen hihnan yläosa on vaakasuorassa, leuan korkeudella. Ase on pystysuorassa ja lipas osoittaa suoraan vasemmalle.
- **VAIHE 2** Oikea käsi siirretään hihnasta edel-

KUVA 9 **Eteen vienti - vaiheet ja lopputilanne**

KUVA 10 **Selkään vienti - alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 11 **Aseen vienti selästä olalle, alku ja välivaihe**

leen kiinni pitäen alas ja tartutaan aseen perästä siten, että laatikon kansi nojaa peukalonhankaan. Vasemmalla kädellä painetaan ase kevyesti vartaloon kiinni. Ase pidetään pystysuorassa etutähtäin leuan kärjen tasalla. Vasen kyynärvarsi on vaakasuorassa.

Rynnäkkökivääri viedään olalle komennolla "OLALLE — VIE" seuraavasti:

- **VAIHE 1** Ase viedään nopealla vasemman käden liikkeellä samaan asentoon kuin eteen viennin vaiheessa 1.
- **VAIHE 2** Vasemmalla kädellä heitetään ase olalle aseen pysyessä koko ajan pystyasennossa. Oikea käsi tempaistaan hihnaa pitkin alas asennon edellyttämälle paikalle ja vasen käsi viedään sivulle.
- Yhtenäisenä suorituksena aseotteet tehdään siten, että eri vaiheet alkavat samanaikaisesti ja suoritus pysähtyy vaiheitten välillä vain hetkeksi.

Kun aseotteita harjoitellaan vaiheittain, kuuluvat komennot "VAIHEITTAIN ETEEN — YKS — KAKS" ja "VAIHEITTAIN OLALLE — YKS — KAKS".

Rynnäkkökivääri viedään selkään komennolla "SELKÄÄN — VIE" seuraavasti:

- Oikea käsi siirretään hihnaa pitkin olkapään tasalle ja ase pyöräytetään vartalon eteen.
- Vasemmalla kädellä: tartutaan aseen hihnasta ylemmän kiinnikkeen kohdalta siten, että peukalo on hihnan päällä ja muut sormet sen alla.
- Molemmin käsin hihnasta kiinni pitäen nostetaan ase vasemman kautta selkään.
- Hihna oikaistaan viemällä oikea käsi sitä myöten alas, minkä jälkeen kädet siirretään sivuille asennon edellyttämälle paikalle.

Rynnäkkökivääri viedään selästä olalle komennolla "OLALLE — VIE" seuraavasti:

- Oikealla kädellä tartutaan hihnasta rinnan korkeudelta.
- Vasemmalla kädellä kohotetaan asetta perälevystä *kuvan 11* mukaisesti.
- Oikealla kädellä pyöräytetään ase olalle vasemmalla kädellä hihnan alaosasta tukien.

2.6 Pistimen kiinnittäminen sekä irrottaminen ja tuppeen laitto

Pistin kiinnitetään komennolla "PISTIN — KIINNITÄ". Pistin irrotetaan ja laitetaan tuppeen komennolla "PISTIN — TUPPEEN".

2.7 Ase oikealle — ylös ja lippaan irrottaminen

Liikuttaessa rakennusten sisällä tai muissa ahtaissa tiloissa (alus, linja-auto), kannetaan asetta oikealla ylhäällä *kuvan 12* mukaisesti. Lipasta pidetään vasemmassa kädessä.

Ennen sisälle tai ahtaaseen tilaan menoa komennolla "ASE OIKEALLE — YLÖS":

- Ase viedään ensin olalta eteen viennin vaiheeseen yksi.
- Oikealla kädellä tartutaan etukautta aseen kahvasta siten, että peukalo jää kahvan yläpuolelle.
- Tämän jälkeen viedään ase oikealle kyljelle siten, että käsi on suorana, ase on pystysuorassa ja piippu nojaa olkaan ja kahva osoittaa eteenpäin.

KUVA 12 **Ase oikealle ylös, välivaihe ja lopputilanne**

Lipas irrotetaan komennolla "LIPAS — IRROTA". Tällöin lipas irrotetaan vasemmalla kädellä, minkä jälkeen lipas jää vasempaan käteen ja vasen käsi palaa asennon mukaiselle paikalleen. Lipas kiinnitetään takaisin komennolla "LIPAS — KIINNITÄ". Tällöin lipas kiinnitetään vasemmalla kädellä, minkä jälkeen vasen käsi palaa asennon mukaiselle paikalleen.

Rynnäkkökiväärin tai muun aseen ollessa oikealla ylhäällä se viedään olalle komennolla "OLALLE — VIE".

2.8 Lakkiotteet ja rukousasento

Päähine otetaan päästä komennolla "LAKKI — PÄÄSTÄ" seuraavasti:

- Lippalakki otetaan päästä tarttumalla oikealla kädellä lippaan lipan keskikohdalta ja viemällä lakki vyötärön korkeudelle vartalon eteen. Vasemmalla kädellä tartutaan lakin reunasta kiinni niin, että lakkimerkki (tai kokardi) osoittaa oikealle. Peukalo jää lakin reunan päälle ja muut sormet sen alle. Oikea käsi viedään asennon edellyttämään paikkaan.
- Turkislakista tartutaan oikealla kädellä sen päällisestä kiinni lakin etupuolelta kokardin yläpuolelta peukalo kokardin oikealla puolella ja koukistettu etusormi kokardin vasemmalla puolella siten, että kokardi jää kämmenpohjaan. Muutoin suoritus on samanlainen kuin lippalakin päästä otto.
- Baretti otetaan päästä siten, että tartutaan oikealla kädellä myötäotteella baretin oikeaan reunaan korvan kohdalta ja viedään baretti vyötärön korkeudelle vartalon

eteen. Vasemmalla kädellä tartutaan baretin reunasta kiinni niin, että lakkimerkki osoittaa oikealle alaviistoon. Peukalo jää lakin reunan päälle ja muut sormet sen alle. Oikea käsi viedään asennon edellyttämään paikkaan.

- Kypärä otetaan päästä siten, että oikealla kädellä vedetään ensin leukahihna auki ja muuten tehdään sama suoritus kuin lippalakkia päästä otettaessa.
- Rynnäkkökivääri jää roikkumaan hihnansa varaan oikealle olkapäälle siksi aikaa, kun päähine siirretään oikealla kädellä vasempaan käteen.

Kehotuksella "RUKOILKAAMME" tehdään asento ja kallistetaan päätä alas siten, että katse suuntautuu maahan kolmen metrin päähän kengän kärjistä.

Lausuttaessa "AAMEN" nostetaan ensin pää pystyyn kuten asennossa ja tehdään sen jälkeen lepo.

KUVA 13 **Lippalakki päästä, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 14 **Turkislakki päästä, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 15 **Baretti päästä, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 16 **Kypärä päästä, alkutilanne, välivaiheet ja lopputilanne**

Komennolla **"LAKKI — PÄÄHÄN"** viedään päähine (pois lukien baretti ja kypärä) oikealla kädellä päähän ja jäädään asentoon.

- Baretti viedään päähän oikealla kädellä samalla otteella kuin sitä päästä ottaessa, mutta baretin päähän asettelussa oikeaan asentoon autetaan myös vasemmalla kädellä siten, että molemmalla kädellä vedetään barettia, sen sivureunoista kiinni pitäen, syvemmälle päähän ja tämän jälkeen vielä oikealla kädellä vedetään baretin oikea reuna alas oikeaan asentoon.
- Kypärä viedään päähän siten, että ensin tartutaan oikealla kädellä ylhäältä kypärän oikeasta reunasta kiinni ja käännetään sitten kypärän etureuna itseä kohti ja samalla kypärän laki maata kohden. Vasemmalla kädellä tartutaan kiinni kypärän vasemmasta reunasta. Tämän jälkeen molemmilla käsillä sekä kypärän reunoista että hihnoista kiinni pitäen asetetaan kypärä päähän etukautta. Hihna kiinnitetään molemmin käsin ja viimeisenä asetetaan leukaremmi leuan kohtaan.
- Mikäli paraatitilaisuudessa päähine ei mene kerralla oikeaan asentoon, päähineen asentoa ei korjata ennen kuin se erikseen käsketään.

KUVA 17 **Lippalakki päähän, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 18 **Turkislakki päähän, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 19 **Baretti päähän, alkutilanne, välivaihe ja lopputilanne**

KUVA 20 **Kypärä päähän, alkutilanne, välivaiheet ja lopputilanne**

2.9 **Tahtimarssi**

Tahtimarssi aloitetaan komennolla ”TAHDISSA — MARS”. Suoritus alkaa lähtöaskeleella.

- Lähtöaskel: vasemmalla jalalla otetaan noin jalkaterän mittainen askel polvi ja nilkka suoraksi ojentaen. Samanaikaisesti temmataan vasen käsi suoraksi sivulle hieman takaviistoon niin, että nyrkki nousee vyötärön korkeudelle rystysten osoittaessa yläviistoon vasemmalle. Oikea käsi heilahtaa samanaikaisesti vartalon eteen siten, että kyynärvarsi on vaakasuorassa ja nyrkki tulee vartalon eteen navan kohdalle.
- Lähtöaskelta voidaan harjoituttaa joukolla komentamalla ”VAIN LÄHTÖASKEL OTTAEN TAHDISSA — MARS”, jolloin sotilaat ottavat lähtöaskeleen ja jäävät paikoilleen. Komennolla ”TAKAISIN” palataan lähtötilanteeseen.
- Seuraavat askeleet otetaan täysimittaisina (n. 80 cm). Tahti on noin 114—120 asekelta minuutissa. Käsien heilunta jatkuu luonnollisena marssin tahdissa niin, että kädet käyvät ääriasennossa edellä kuvatulla tavalla. Mikäli ase on olalla, pysyy oikea käsi liikkumatta ja vasen käsi heiluu marssin tahdissa. Lantiota työnnetään hieman eteen, jotta ryhti säilyy. Katse pidetään eteenpäin suunnattuna ja päätä kallistetaan hieman taaksepäin kuten asennossa seistessä.

KUVA 21 **Tahtimarssin lähtöaskel**

Suuntamies vastaa tahdista. Muut sotilaat ottavat tahdin edellä olevan sotilaan askeleista sekä käden heilunnasta ja tarvittaessa korjaavat tahtinsa oikeaksi joko kiihdyttämällä tahtiaan tai vaihtoaskeleella. Joukon johtaja voi auttaa tahdin ylläpitämistä huutamalla tahtia vasemman jalan osuessa maahan esimerkiksi ”VASEN, VASEN, VASEN...”. Mikäli harjoituksessa tai paraatissa on soittokunta, ottaa jokainen sotilas tahdin soittokunnasta. Tällöin marssijoiden vasen jalka osuu maahan kun bassorumpu lyö.

Tahdin ylläpitämiseksi voidaan tehdä myös tahdin toistoja. Komento aloitetaan vasemman jalan osuessa maahan ja lausutaan marssin rytmissä. ”TAHDIN TOISTOJA VASEMMALLA” -komennon jälkeen joukko toistaa kaikki joukon johtajan sanat. Kun hän huutaa tahtia esimerkiksi ”VASEN, VASEN, VASEN”, joukko toistaa heti seuraavasta vasemman jalan askeleesta alkaen ”VASEN, VASEN, VASEN”. Toistot lopetetaan komennolla ”TAHDIN TOISTOT SEIS”, jota joukko ei enää toista.

KUVA 22 **Tahtimarssi**

Mikäli ei ole tarkoituksenmukaista marssia tahdissa, komennetaan kesken tahtimarssin ”ILMAN TAHTIA” tai marssin alkaessa ”ILMAN TAHTIA — MARS”. Ilman tahtia marssiva osasto palautetaan tahtimarssiin komennolla ”TAHTIIN”, jolloin joukko muuttaa tahtinsa suuntamiehen tahdin mukaiseksi.

Komennolla ”OIKEALLE — MARS” koko osasto ottaa samanaikaisesti kolme askelta etuoikealle (n. 45 astetta) aloittaen oikealla jalalla ja kääntyen neljännellä askeleella (eli vasemmalla jalalla) alkuperäiseen suuntaan. Komento on annettava vasemmalla jalalla astuttaessa.

Komennolla ”VASEMPAAN — MARS” tehdään edellä esitetyt toimenpiteet vasempaan suuntaan aloittaen vasemmalla jalalla, jolloin komento on käskettävä oikean jalan askeleella.

Marssiva osasto pysäytetään komennolla ”OSASTO — SEIS” (”TOINEN KOMPPANIA — SEIS”). Komennon valmistava osa komennetaan vähintään kaksi askelta ennen suoritusosaa. Komennon suoritusosa käsketään oikean jalan koskettaessa maata, jolloin vasemmalla jalalla otetaan vielä askel ja oikea jalka tuodaan vasemman viereen asentoon.

Johtajan paikka tahtimarssissa on osaston toiseksi viimeisen täyden rivin vasemmalla puolella, käsivarren mitan päässä rivin vasemman puolimmaisesta sotilaasta. Koulutustilanteessa johtaja marssii siten, että hän voi kouluttaa ja valvoa suorituksia.

Marssilaulu aloitetaan komennolla "LAULUA, (LAULUN NIMI), YKSI, KAKSI — KOLME". Laulun nimen jälkeen komennetaan "YKSI, KAKSI, KOLME" vasemman jalan osuessa maahan. Laulu aloitetaan, kun komennon KOLME jälkeen vasen jalka osuu seuraavan kerran maahan. Laulu aloitetaan vasemman jalan osuessa maahan, jotta laululla saadaan myös oikea tahti pidettyä yllä.

Laulu lopetetaan komennolla "LAULU — SEIS".

2.10 **Tahtijuoksu**

Tahtijuoksu aloitetaan komennolla "JUOKSUUN — MARS". Suoritus alkaa lähtöaskeleella, joka poikkeaa tahtimarssin lähtöaskeleesta siten, että vasemman jalan polvi nostetaan voimakkaasti ylös. Kädet heiluvat juoksun tahdissa voimakkaasti, mutta käsivarret eivät ojennu vaan pysyvät koukussa.

Myös tahtimarssista siirrytään tahtijuoksuun komennolla "JUOKSUUN — MARS". Komennon suoritusosa käsketään oikean jalan askeleella, jolloin seuraavalla vasemman jalan askeleella aloitetaan tahtijuoksu. Tahdintoistoja voidaan tehdä myös tahtijuoksussa.

Jos osaston ei haluta juoksevan tahdissa, komennetaan "ILMAN TAHTIA, JUOKSUUN — MARS" tai kesken tahtijuoksun "ILMAN TAHTIA".

Tahtijuoksusta siirrytään tahtimarssiin komennolla "KÄYNTIIN — MARS". Komennon suoritusosa komennetaan oikean jalan askeleella, minkä jälkeen otetaan vauhtia hidastaen vielä kaksi askelta ja kolmannella askeleella (vasemman jalan askel) otetaan käyntiaskel.

Osasto pysäytetään komennolla "OSASTO — SEIS" ("ESIKUNTAPATTERI — SEIS" jne.). Komennon suoritusosa komennetaan oikean jalan askeleella, minkä jälkeen otetaan vielä kolme täysimittaista askelta vauhtia hidastaen ja neljännellä askeleella viedään oikea jalka vasemman viereen.

2.11 **Kaarto**

Kaarroksissa suuntamies on kaarron suunnan puoleinen sotilas (kaarroksessa oikeaan siis oikeanpuolimmainen)

Kaarto tehdään komennolla "KAARTO VASEMPAAN — MARS" tai "KAARTO OIKEAAN — MARS". Komennon suoritusosalla:

- Suuntamies kääntää katseensa ojennuksen säilyttämiseksi ensimmäisen rivin suuntaan. Kaarron aikana suuntamies marssii puolin askelin ympyrän kaarta. Kaartoympyrän säde on noin puoli metriä.
- Muut eturivin sotilaat kääntävät katseensa suuntamieheen päin.
- Suuntamiehen perässä marssivan jonon etäisyydet supistetaan kaarron aikana.
- Suuntamies kaartaa siten, että uloimman jonon sotilaat voivat säilyttää sivuojennuksen marssimalla normaalin pituisin askelin. Kaarron jälkeen marssitaan puolin askelin. Puolin askelin marssittaessa tahti säilytetään ennallaan, askeleen pituus on puolet tavallisesta marssiaskeleesta ja polvia nostetaan tavallista korkeammalle.

KUVA 23 **Kaarto, kaarto 90 astetta ja kaarto 180 astetta**

Kaarto lopetetaan komennolla **"ETEEN — PÄIN"**. Tällöin:

- Komennon valmistavalla osalla eturivi lopettaa kaartamisen ja marssii puolin askelin eteenpäin, suuntamies kääntää katseensa eteen ja muut jonot seuraavat eturiviä kaarron jälkeen puolin askelin marssien, normaalit etäisyydet ja välit säilyttäen.
- Komennon suoritusosalla **"PÄIN"** kääntävät loput eturivin sotilaat katseensa eteen. Koko osasto jatkaa marssia täysin askelin aloittaen komentoa seuraavan vasemman jalan askeleella.

Kaarto lopetetaan ilman komentoa kun on kaarrettu 180 astetta tai saavutettu käsketty suunta. Tällöin:

- Eturivi lopettaa kaartamisen ja marssii puolin askelin eteenpäin, suuntamies kääntää katseensa eteen ja muut jonot seuraavat eturiviä kaarron jälkeen puolin askelin marssien, normaalit etäisyydet ja välit säilyttäen.
- Joukon komentajan komentaessa "PÄIN" kääntävät loput eturivin sotilaat katseensa eteen. Koko osasto jatkaa marssia täysin askelin aloittaen komentoa seuraavan vasemman jalan askeleella.

Kun kaartaminen aloitetaan heti osaston liikkeelle lähtiessä, komennetaan "KAARTO VASEMPAAN, TAHDISSA — MARS".

Osastolle voidaan käskeä suunta tai reitti, jolloin kaarrot tehdään ilman eri komentoa, esimerkiksi "SUUNTANA HARJOITUSKENTTÄ, TAHDISSA — MARS" tai "PARAATIHARJOITUSREITTIÄ, TAHDISSA — MARS".

Koulutuksessa on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät osaston jälkipään sotilaat ota sivuaskelia ennen kaartopistettä, vaan marssivat suoraan eteenpäin ojennukset säilyttäen.

2.12 **Siirtyminen**

Paikallaan seisovaa osastoa voidaan siirtää eteen, taakse ja sivulle komentamalla sille suunta ja tietty askelmäärä. Eteenpäin komennettaessa ei suuntaa tarvitse ilmoittaa.

- Aseen paikkaa ei muuteta siirtymisen aikana.
- Eteen ja taaksepäin on luontevinta siirtyä parillinen askelmäärä.
- Sivusuuntaan on luontevinta siirtyä pariton askelmäärä.

Osasto siirretään eteenpäin esimerkiksi komennolla "NELJÄ ASKELTA — MARS", jolloin astutaan vasemmalla jalalla aloittaen neljä askelta eteenpäin (tahtimarssia). Siirtymisen jälkeen osasto ojentautuu.

Osasto siirretään taaksepäin esimerkiksi komennolla "NELJÄ ASKELTA TAAKSE — MARS" Taakse siirryttäessä käännytään vasemman kautta.

Sivusuunnassa osastoa siirretään esimerkiksi komennolla "VIISI ASKELTA VASEMPAAN — MARS". Tällöin:

- Liike aloitetaan ottamalla vasemmalla jalalla askel vasempaan. Oikean jalan annetaan luonnollisesti kääntyä päkiän varassa otetun askeleen suuntaan.
- Osasto liikkuu tahtimarssia kunnes käsketty askelmäärä täyttyy.
- Sen jalan varassa, jolla käsketty askelmäärä täyttyy, käännetään rintamasuunta takaisin eteenpäin.

Yhden ja kahden askeleen siirtymiset tehdään kääntymättä. Esimerkiksi komennolla "KAKSI ASKELTA OIKEAAN — MARS" astutaan oikealla jalalla sivulle, tuodaan vasen jalka oikean jalan viereen asentoon, ja otetaan vielä toinen askel samalla tavalla.

2.13 Osaston tervehtiminen ja kunnianosoitus sekä ohimarssi

2.13.1 Tervehtiminen ja kunnianosoitus paikalla oltaessa

Rivi- tai jonomuodossa oleva osasto tervehtii komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN". Tällöin:

- Jokainen osastoon kuuluva kääntää katseensa terävästi tervehdittävään päin ja seuraa tätä katseellaan.
- Joukkueitten johtajat ja varajohtajat sekä kaikki päällystöön kuuluvat vievät käden päähineeseen, ellei aseen kantotapa sitä estä.

Jos tervehdittävä (esimerkiksi eversti) toivottaa "HYVÄÄ PÄIVÄÄ, ENSIMMÄINEN KOMPPANIA", vastataan "HYVÄÄ PÄIVÄÄ, HERRA EVERSTI".

- Tervehtimiseen vastattaessa jokaisen sanan alkuosa on lausuttava painokkaasti, mutta sanat on lausuttava loppuun saakka.
- Sanat lausutaan lyhyesti ja venyttämättä.

Tervehtiminen päättyy komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN". Komennon antaa tervehdittävä tai hänen käskystään osaston johtaja.

Harjoituskentällä tai vastaavissa olosuhteissa laajalla alueella oleva osasto tervehtii siten, että osaston johtaja komentaa esimerkiksi "ENSIMMÄINEN KOMPPANIA". Tällöin:

- Kaikki pysähtyvät, jäävät asentoon rintamasuunta komennon antajaan päin ja vievät aseen olalle.
- Tämän jälkeen osaston johtaja komentaa "HUOMIO" ja näyttää tarvittaessa kädellään suunnan tervehdittävään päin. Tällöin jokainen kääntää rintamasuunnan tervehdittävään päin ja joukkueitten johtajat, varajohtajat sekä päällystö vievät käden päähineeseen.

Sulkeismuodossa oleva osasto suorittaa kunnianosoituksen ja tervehtimisen samalla tavalla, paitsi kunnianosoituksen ajaksi ase viedään eteen.

2.13.2 Ohimarssi ja tervehtiminen liikkeessä

Ohimarssin yhteydessä huomioon otettavia asioita on käsketty Yleisessä palvelusohjesäännössä. Ohimarssin ojennus otetaan pääsääntöisesti ohimarssin lähtökynnyksellä, komennolla "OHIMARSSIA VARTEN — OJENNUS". Ohimarssi toteutetaan pääsääntöisesti jonomuodossa (yleensä kolmijonossa), mutta ojennus otetaan kuten rivimuodoissa (koska ohimarssin vastaanottaja on muodon oikealla puolella), seuraavalla tavalla:

- Suuntamies on ensimmäisen rivin oikeanpuolimmaisin mies ja ojennus otetaan oikealta
- Suuntamies seisoo asennossa katse eteenpäin ja nostaa vasemman käden nyrkkinsä vasemmalla puolellaan seisovan sotilaan olkapäätä kohden niin, että nyrkin ja vieressä seisovan sotilaan olkapään väliin jää noin 10 cm. Käsivarsi on suorana.
- Ensimmäisen rivin sotilaat kääntävät päänsä oikealle kohti suuntamiestä ja asettavat vasemman kätensä samoin kuin suuntamies, paitsi rivin viimeinen sotilas, joka vain kääntää päänsä pitäen kätensä asennon edellyttämässä paikassa.
- Suuntamiehen takana olevat sotilaat mittaavat etuojennuksen ojentamalla vasemman käsivarren ja sormet suoraksi edessä seisovan sotilaan vasenta lapaa kohden jättämällä kuitenkin sormenpäiden ja edelle seisovan sotilaan lapaan tilaa noin

10 cm. Kämmen on levynä sormet yhdessä, kämmenselkä vasemmalle päin niin, että peukalo on päällimmäisenä sormena.
- Muut ottavat ensin etuojennuksen ja sen jälkeen sivuojennuksen kättään nostamatta. Pää on käännetty oikealle ryhmän suuntamieheen.
- Ojentauduttaessa siirretään jalkoja lyhyin nopein liikkein maasta nostamatta. Kun ojennus on valmis, seisotaan liikkumatta kunnes toisin käsketään.
- Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään pää terävästi suoraan eteenpäin ja samalla vasen käsi viedään nopeasti asennon edellyttämään paikkaan.

Osaston tervehtiminen liikkeessä aloitetaan noin 10 metriä ennen tervehdittävää, ja lopetetaan noin viisi metriä ohittamisen jälkeen.

Jos päällystöön kuuluvalla on aseena rynnäkkökiväärі, se on ohimarssin aikana selässä.

Ohimarssissa komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN":
- Käännetään katse terävästi kohti ohimarssin vastaanottajaa (oikealle) ja johtajat sekä kaikki päällystöön kuuluvat vievät käden päähineeseen
- Ohimarssin vastaanottajan kohdalla pää on kääntyneenä noin 90 astetta oikealle, jonka jälkeen pää käännetään hitaasti noin 45 astetta etuoikealle.
- Osaston johtajan komentaessa "KATSE ETEEN — PÄIN" pää käännetään ripeästi suoraan eteenpäin. Samalla ne, joilla käsi on vietynä päähineeseen, vievät käden alas.

Muulloin kuin paraatiin liittyvässä ohimarssissa, osasto suorittaa tervehtimisen liikkeessä esimerkiksi komennolla "(ENSIMMÄINEN KOMPPANIA) HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN". Marssi ilman tahtia on muutettava tahtimarssiksi ennen tervehtimistä. Komennon suoritusosalla:
- Osaston johtaja sekä alijohtajat vievät tervehtimisen ajaksi käden päähineeseen, ellei ase ole olalla.
- Jokainen sotilas kääntää katseensa terävästi tervehdittävään päin ja seuraa tätä katseellaan.
- Kun tervehdittävä on ohitettu, jää katse noin 45 astetta etuoikeaan.
- Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään katse suoraan eteenpäin. Samalla ne, joilla käsi on vietynä päähineeseen, vievät käden alas.

Ajoneuvoissa (esim. maastokuorma-auto) oleva osasto tervehtii vain ohimarssitilanteessa, jolloin menetellään seuraavasti:

- Sotilaat istuvat ohimarssin aikana kuormatilassa olevassa istuinmoduulissa.
- Rynnäkkökivääri on viety eteen siten, että se on pystysuorassa haarojen välissä ja perälevy koskettaa istuinalustaa. Käsien asento on kuten eteen viennin 2. vaiheessa.
- Jokaisessa (useamman kuin yhden hengen) ajoneuvossa on oltava ajoneuvon johtaja, joka ajoneuvotyypistä riippuen joko istuu tai seisoo ohimarssin aikana apukuljettajan istuimella tai lavan oikeassa etunurkassa.
- Osaston (komppania, joukkue tms.) johtaja on etummaisen ajoneuvon johtajana.

KUVA 24 **Osasto ajoneuvon lavalla**

KUVA 25 **Osaston tervehtiminen ajoneuvon lavalla**

2.14 **Sulkeismuodot**

Ryhmän sulkeismuodot ovat rivi, paririvi, jono sekä parijono.

Joukkueen sulkeismuodot ovat rivi, kolmirivi, jono sekä kolmijono.

KUVA 26 **Ryhmän sulkeismuodot**

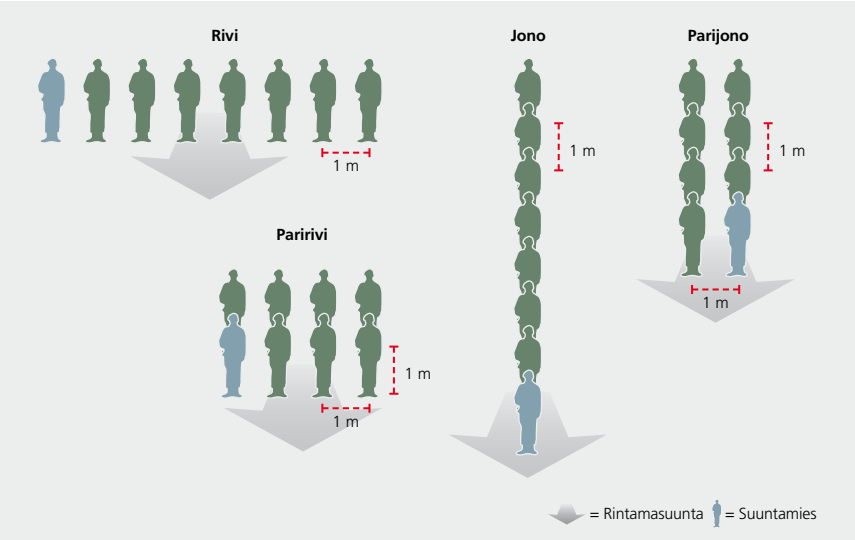

KUVA 27 **Joukkueen sulkeismuodot**

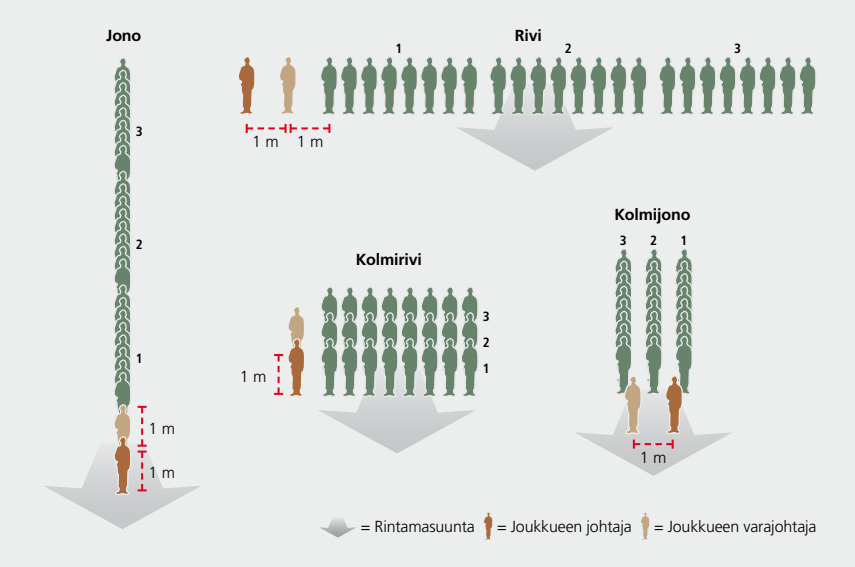

Neliryhmäisen joukkueen sulkeismuodot ovat rivi, paririvi, nelirivi sekä jono, parijono ja nelijono.

Sekä sotilaiden että ryhmien väliset etäisyydet ja välit ovat käsivarren mitta.

KUVA 28 **Neliryhmäisen joukkueen sulkeismuodot**

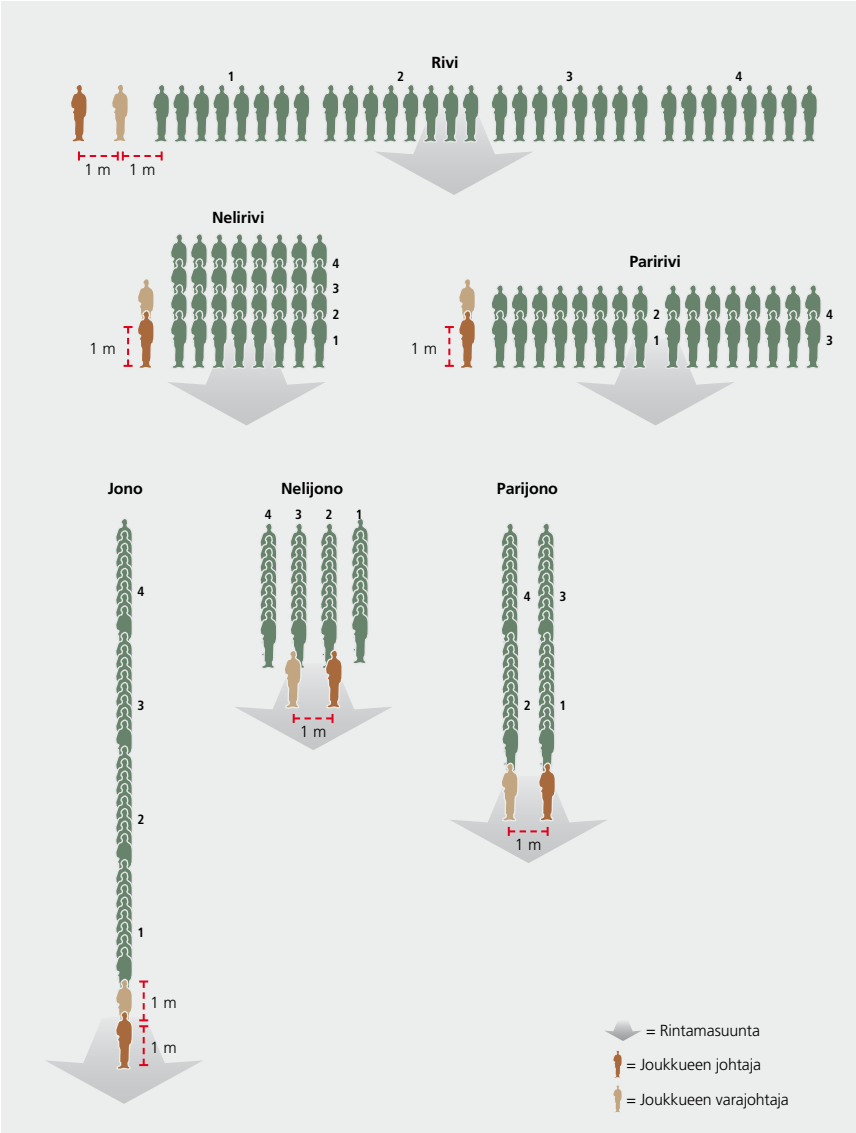

Komppanian sulkeismuodot ilman ajoneuvoja ovat kolmirivi, kolmijono sekä joukkuerivi. Joukkuerivissä joukkueet ovat kolmijonossa rinnakkain.

- Mikäli varapäällikkö tai joukkueiden varajohtajat puuttuvat, on päällikön ja joukkueen johtajan paikka toisen ryhmän edessä.

KUVA 29 **Komppanian sulkeismuodot**

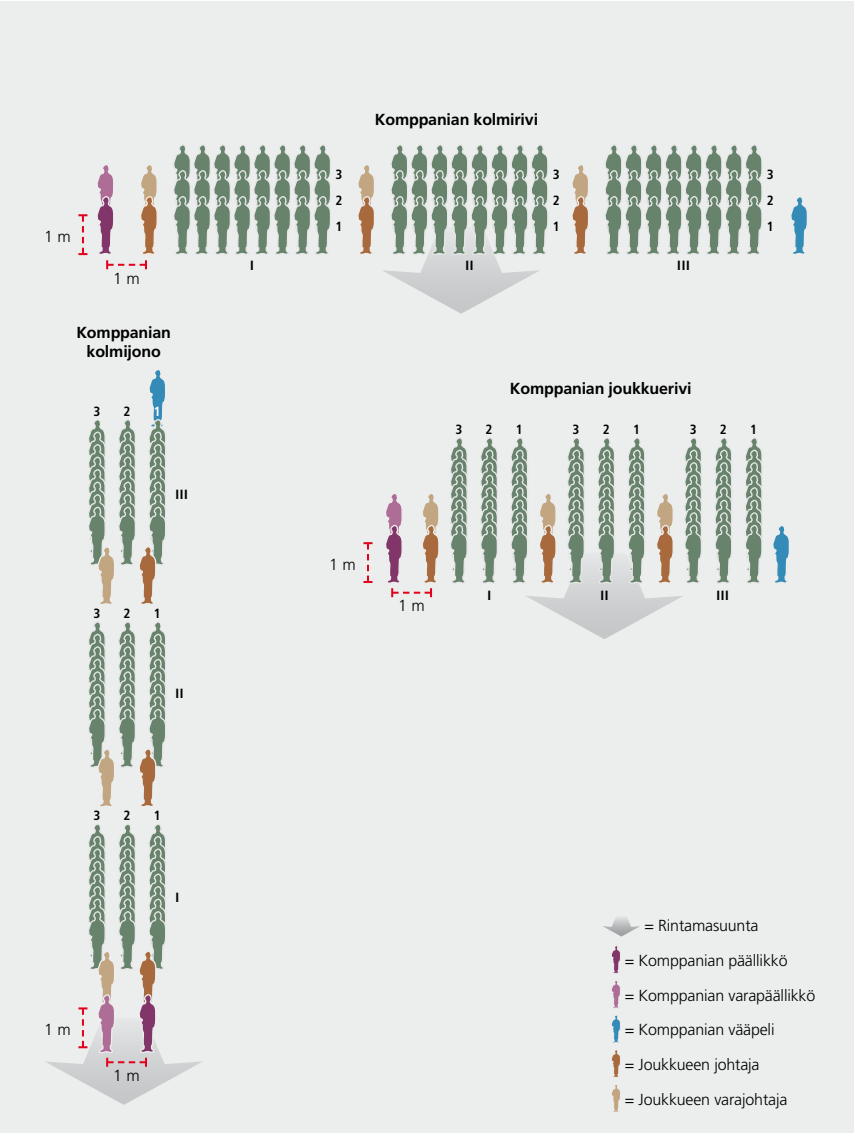

Jos joukkueet ovat neliryhmäisiä, sulkeismuodot ovat nelirivi ja nelijono.

- Mikäli varapäällikkö tai joukkueiden varajohtajat puuttuvat, on päällikön ja joukkueen johtajien paikka edessä toisen ja kolmannen ryhmän välissä.

KUVA 30 **Komppanian sulkeismuodot (neliryhmäiset joukkueet)**

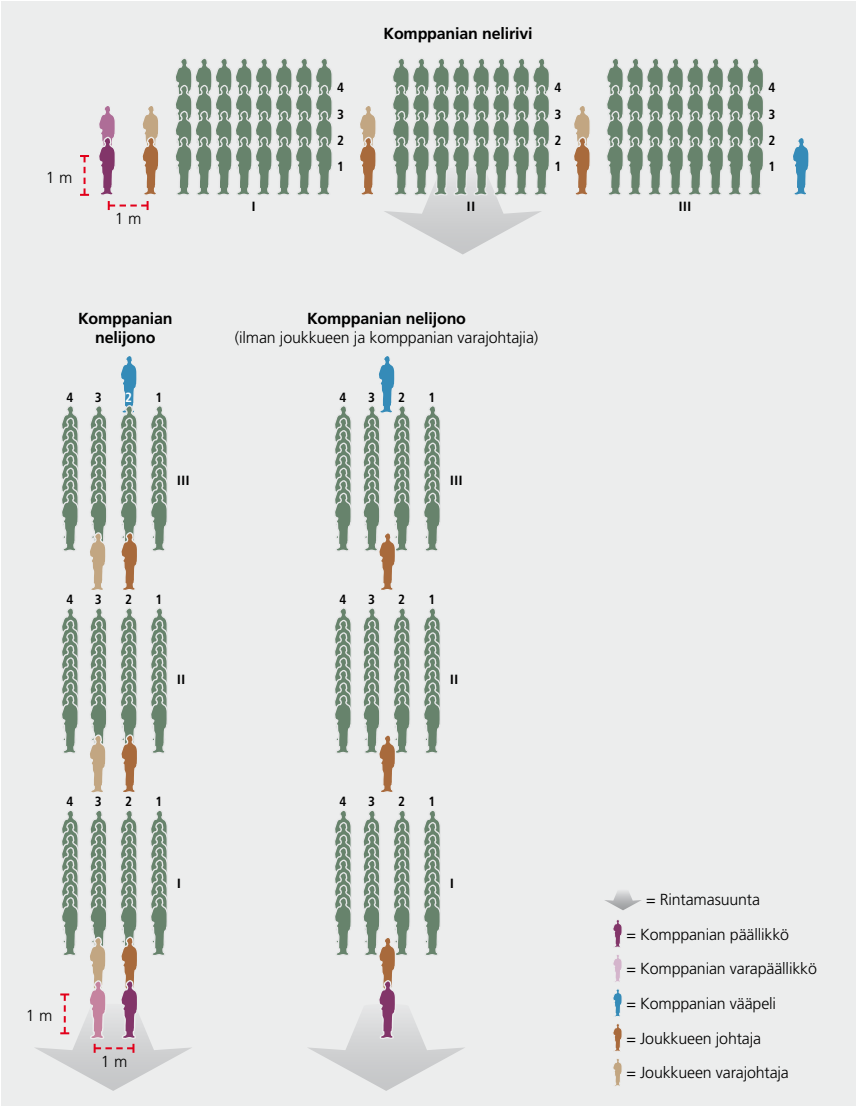

Ajoneuvot ryhmitetään joko osaston taakse tai kunkin joukkueen jälkipäähän.

- Osaston jälkipäähän ryhmitettäessä tulee ajoneuvojen etupään olla eturivin kanssa samalla tasalla.
- Kuljettajan paikka on ajoneuvonsa vasemmalla sivulla vasemman etupyörän keskikohdalla noin käsivarren mitan päässä etupyörästä.
- Ajoneuvojen välit ovat kaksi metriä uloimmasta reunasta seuraavan ajoneuvon uloimpaan reunaan.
- Jos ajoneuvoja joudutaan sijoittamaan useampaan riviin, on etäisyys edessä olevan perästä seuraavan etupäähän kaksi metriä.
- Mikäli paikalliset olosuhteet estävät ajoneuvojen sijoittamisen edellä esitetyllä tavalla, sovelletaan periaatetta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

2.14.1 **Opetusavoneliö**

Opetusavoneliö on hyödyllinen ryhmitys sulkeisjärjestyksen opettamiseen, koska tällöin kaikki koulutettavat näkevät toistensa suorituksen. Kolmirivissä olevan joukkueen muodostamassa opetusavoneliössä toinen ryhmä jää paikoilleen joukon komentajaa vastapäätä, ensimmäinen ryhmä siirtyy komentajan vasemmalle puolelle ja kolmas ryhmä oikealle puolelle.

Komento kuuluu "OPETUSAVONELIÖÖN — MARS". Komennon suoritusosalla:

- Toinen ryhmä jää paikoilleen ja aloittaa ojentautumisen heti. Toisen ryhmän suuntamies kääntää katseensa ensimmäisen ryhmän viimeisen sotilaan suuntaan.
- Ensimmäinen ryhmä ottaa ensimmäisen askeleen oikealla jalalla oikealle kääntyen ja siirtyy tahtimarssia omalle paikalleen joukon komentajasta katsottuna vasemmalle sivulle. Suuntamies johdattaa ryhmänsä oikealle paikalle (*ks. piirros 31*), jolloin ryhmän viimeisen miehen ja toisen ryhmän suuntamiehen välinen etäisyys pituus- ja leveyssunnassa on yksi metri. Paikalleen päästyään ryhmä aloittaa ojentautumisen.
- Kolmas ryhmä ottaa vasemmalla jalalla vasemmalle kääntyen ensimmäisen askeleen, siirtyy omalle paikalleen joukon komentajasta katsottuna oikealle sivulle ja aloittaa ojentautumisen.
- Kun ensimmäisen ryhmän suuntamies havaitsee koko joukkueen ojentautumisliikkeen lakanneen, päättää hän ojennuksen laskemalla kätensä ja kääntämällä päänsä. Joukkue päättää tämän jälkeen ojentautumisen kääntämällä päänsä ja laskemalla käden alas suuntamiehestä alkaen nauhamaisesti nopeana sarjana läpi koko muodon.

Neliryhmäisessä joukkueessa ensimmäinen ryhmä siirtyy kuten edellä, kolmas toisen jatkoksi vasemmalle puolelle ja neljäs oikealle sivulle joukon komentajasta katsottuna.

Siirtyminen opetusavoneliöstä rivimuotoon tapahtuu komennolla "KOLMIRIVIIN (NELIRIVIIN) — MARS", jolloin menettely on päinvastainen kuin opetusavoneliöön siirryttäessä. Toinen ryhmä ei kuitenkaan aloita ojentautumista välittömästi vaan ojentautuminen aloitetaan kun ensimmäinen ja kolmas ryhmä ovat siirtyneet paikoilleen.

Opetusavoneliöön siirtymistä voidaan harjoituttaa joukolla komentamalla "VAIN LÄHTÖASKEL OTTAEN OPETUSAVONELIÖÖN — MARS", jolloin:

KUVA 31 **Opetusavoneliö**

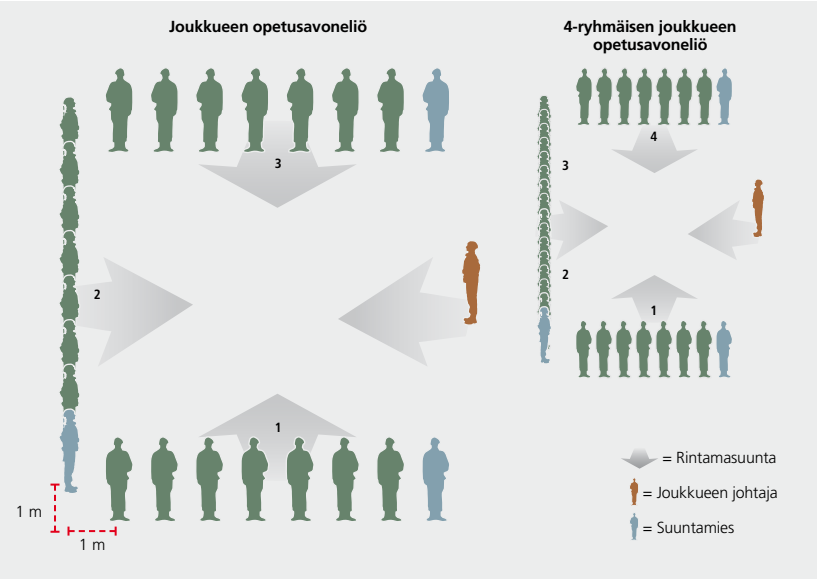

- Liikkuvien ryhmien sotilaat ottavat vain lähtöaskeleen sivulle ja jäävät paikoilleen.
- Sivulle otettava lähtöaskel otetaan noin jalkaterän mittaisena askeleena käskettyyn suuntaan. Tukijalan kantapää pysyy paikallaan ja rintakehä kääntyy noin 45 asteen kulmaan suhteessa lähtöaskeleen suuntaan. Kädet viedään eteenpäin otettavan lähtöaskeleen mukaisesti.
- Toinen ryhmä aloittaa ojentautumisen kuten kokonaissuorituksessakin.
- Komennolla ”TAKAISIN” palataan lähtöasetelmaan.

2.14.2 **Harjoitteluavorivistö**

Sulkeisjärjestyksen ryhmittäin harjoituttaminen tapahtuu parhaiten harjoitteluavorivistössä.

Komennossa tulee käskeä:
- ryhmien paikat,
- ryhmien väliset etäisyydet,
- harjoittelun aihe ja
- varsinainen ryhmittymiskäsky.

Komento kuuluu esimerkiksi ”ENSIMMÄINEN JOUKKUE, KOLMAS RYHMÄ PAIKALLA, RYHMIEN VÄLISET ETÄISYYDET 20 ASKELTA, HARJOITTELUN AIHE KÄÄNNÖKSET, HARJOITTELUAVORIVISTÖÖN — MARS”. Ryhmät siirtyvät käsketyille paikoille reipasta tahtimarssia. Tässä esimerkissä:
- 3. ryhmä pysyy paikallaan ja aloittaa välittömästi ojentautumisen.
- 1. ryhmä marssii 40 askelta eteenpäin ja 2. ryhmä 20 askelta. Liikkeelle lähdetään lähtöaskel ottaen.

Vastuu oikeasta etäisyydestä on suuntamiehellä. Ojentautuminen aloitetaan heti käsketyille paikoille siirryttyä. Ojentautuminen päätetään nauhamaisesti ensimmäisen ryhmän suuntamiehestä alkaen.

KUVA 32 **Joukkueen harjoitteluavorivistö**

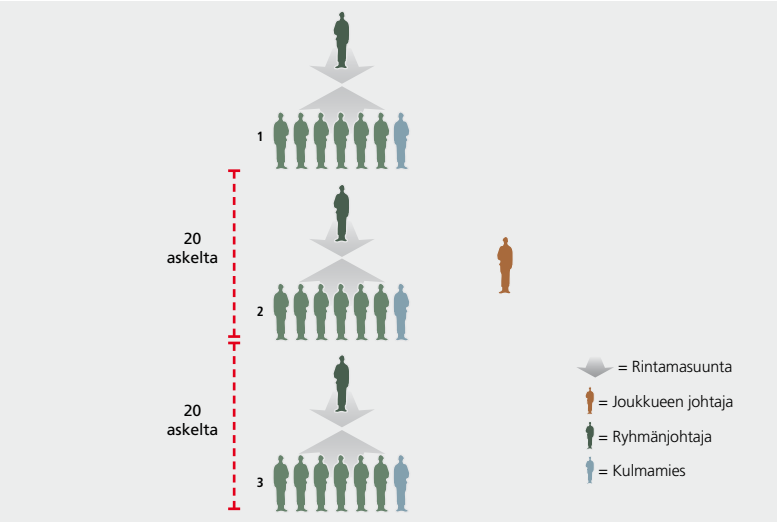

Komennolla "LEPO" ryhmänjohtajat siirtyvät joukkonsa eteen, vievät aseen selkään ja ottavat ryhmän johtoonsa komentaen esimerkiksi "ASENTO, RYHMÄ KUULUU KOMENTOONI".

- Elleivät sotilaat tunne johtajaa, hän komentaa esimerkiksi "RYHMÄ KUULUU OPPILAS VIRTASEN KOMENTOON".
- Tämän jälkeen ryhmänjohtajat aloittavat harjoittelun.
- Joukkueen johtaja ja varajohtaja valvovat harjoittelua.
- Harjoitteluavorivistöön voidaan siirtyä myös taakse, jolloin ensimmäinen ryhmä pysyy paikalla ja muut ryhmät siirtyvät käsketyille paikoille kääntyen taakse ensimmäisellä askeleella. Tällöin komentoon lisätään sana "TAAKSE", jolloin komento kuuluu esimerkiksi "ENSIMMÄINEN JOUKKUE, ENSIMMÄINEN RYHMÄ PAIKALLA, RYHMIEN VÄLISET ETÄISYYDET 20 ASKELTA, HARJOITTELUN AIHE ASEOTTEET, HARJOITTELUAVORIVISTÖÖN TAAKSE — MARS".

Komppania siirtyy harjoitteluavorivistöön esimerkiksi komennolla "ENSIMMÄINEN KOMPPANIA, ENSIMMÄISEN JOUKKUEEN KOLMAS RYHMÄ PAIKALLA, JOUKKUEIDEN VÄLIT 20 ASKELTA, RYHMIEN VÄLISET ETÄISYYDET 20 ASKELTA, HARJOITTELUN AIHE KÄÄNNÖKSET, HARJOITTELUAVORIVISTÖÖN — MARS". Tällöin:

- Ensimmäinen joukkue siirtyy harjoitteluavorivistöön normaalisti, kuten luvun alussa on mainittu.
- Muut joukkueet siirtyvät vasempaan kääntyen tahtimarssia joukkueiden välin edellyttämän matkan.
- Tämän jälkeen muut paitsi viimeinen ryhmä kääntyen oikeaan jatkavat marssia omille paikoilleen harjoitteluavorivistössä.
- Ojentautuminen tapahtuu komppaniana.
- Komppania aloittaa harjoittelun samanaikaisesti komennolla "LEPO".
- Joukkueen johtaja ja varajohtaja siirtyvät joukkueen mukana. He aloittavat joukkueen suoritusten valvomisen siirtymisen jälkeen komennolla "LEPO".
- Jos halutaan harjoituttaa vain joukkueittain, komennetaan ainoastaan joukkueiden väliset etäisyydet. Ojentautuminen tapahtuu komppaniana.

Harjoittelun aiheen muuttuessa harjoituksen johtaja komentaa esimerkiksi "RYHMÄNJOHTAJAT (JOUKKUEEN JOHTAJAT), HARJOITTELUN AIHE ASEOTTEET, TOISEN RYHMÄN JOHTAJA TOISTAKAA".

- Käskyn osalla "RYHMÄNJOHTAJAT" nämä kääntävät rintamansa harjoituksen johtajaan päin. Käsketyn ryhmänjohtajan toistettua harjoittelun aiheen johtaja komentaa "TOIMIKAA", jolloin ryhmänjohtajat aloittavat harjoittelun.

KUVA 33 **Komppanian siirtyminen harjoitteluavorivistöön**

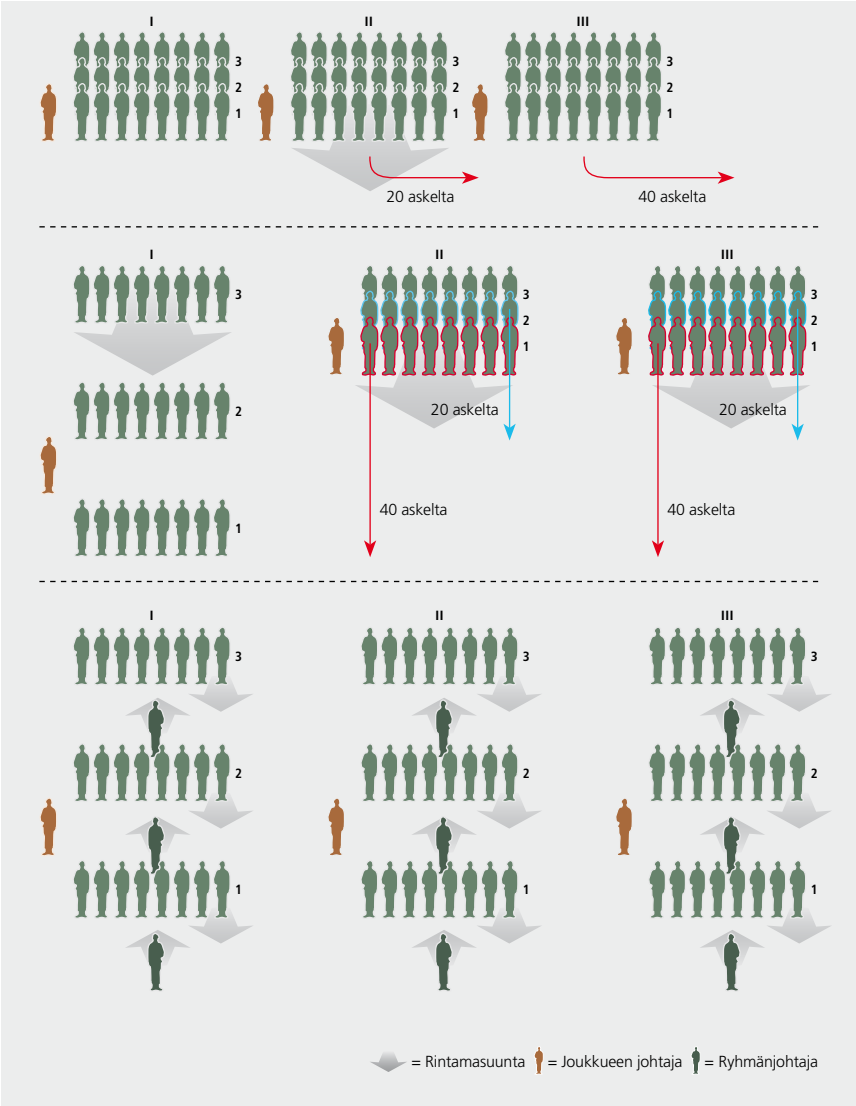

Harjoituksen johtaja voi tiedottaa uuden harjoittelun aiheen myös koko komppanialle komentamalla esimerkiksi "ENSIMMÄINEN KOMPPANIA, HARJOITTELUN AIHE ASEOTTEET — JATKAKAA".

- Käskyn osalla "ENSIMMÄINEN KOMPPANIA" kaikki kääntävät rintamasuunnan käskyn antajaan päin. Käskyn osalla "JATKAKAA" kaikki kääntyvät entiseen suuntaan ja ryhmänjohtajat (joukkueen johtajat) aloittavat harjoittelun.

Jos harjoituksen johtaja haluaa lähimmät alijohtajat luokseen, hän voi komentaa esimerkiksi "JOUKKUEENJOHTAJAT — KOKOON", jolloin nämä järjestyvät riviin kolmen askeleen päähän. Johtajien kokoamisessa voi käyttää hyväksi myös vahvistettua merkkiä "alijohtajat kokoon".

Harjoituksen johtaja voi tiedottaa asiansa kutsumatta alijohtajia luokseen, jolloin komennosta jätetään "KOKOON"-sana pois.

Johtajan vaihtuessa uusi johtaja astuu rivin eteen edellisen johtajan komennettua "LEPO". Edellinen johtaja siirtyy osastoon uuden johtajan jättämälle paikalle ja uusi johtaja ottaa joukon komentoonsa edellä mainitulla tavalla.

2.15 **Poistuminen ja järjestyminen**

Poistuminen tapahtuu komennolla "TAAKSE (VASEMMALLE, OIKEALLE, ETEEN) — POISTU". Tällöin:

- Kääntyen komennettuun suuntaan poistutaan tilan salliessa ripeästi juosten kymmenen askeleen päähän.
- Tämän jälkeen käännytään lyhintä tietä komennon antajaan päin ja jäädään asennon kautta lepoon seisomaan, ellei muuta ole komennettu.
- Mikäli komennon antaja tämän jälkeen liikkuu, rintamasuuntaa käännetään hänen liikkeensä mukaisesti.

Taakse poistuttaessa käännytään aina vasempaan. Oikealle poistuttaessa otetaan ensimmäinen askel oikealla jalalla. Osaston on pysyttävä koossa poistumisen aikana.

Kun halutaan, että poistuminen tapahtuu kauemmaksi tai määräalueelle, on tämä mainittava komennossa, esimerkiksi "20 METRIÄ TAAKSE — POISTU" tai "LIPPUKENTÄLLE — POISTU".

Jos poistuminen halutaan keskeyttää ennen määräpaikkaa, komennetaan esimerkiksi "RYHMÄ" ("TOINEN JOUKKUE", "KOLMAS KOMPPANIA" jne.), jolloin käännytään lyhintä tietä komennon antajaan päin ja jäädään asentoon.

- Samoin on komennettava, kun joukko on poistunut komennon mukaan ja on ottanut levon. Tällä komennolla osasto tekee asennon rintamasuunnan ollessa komennon antajaan päin.

Järjestyminen tapahtuu komennolla "RIVIIN ("KOLMIJONOON", jne.) — JÄRJESTY". Tällöin:

- Komennon suoritusosalla kaikki aloittavat siirtymisen tahtimarssia kohti komennon antajaa
- Suuntamies siirtyy marssiaskelin komennon antajan eteen kolmen askeleen päähän ja jää asentoon. Muut järjestyvät sulkeismuodon edellyttämille paikoille ja ojentautuvat välittömästi.

Järjestyttäessä toisin kuin edellä on siitä mainittava komennossa erikseen, esimerkiksi "JOUKKUE, ALKUPÄÄ TYKKIEN ETUPUOLELLA, SUUNTA SOTILASKOTI, RIVIIN — JÄRJESTY".

Kun järjestymisen halutaan tapahtuvan juosten, komennetaan "MARS, MARS".

Jos tilan puutteen tms. takia on järjestyttävä kapeampaan muotoon, ojennetaan tuntumalle. Tällöin komennetaan "TUNTUMALLE, RIVIIN (KOLMIJONOON jne.) — JÄRJESTY". Tuntumasta toiseen siirrytään komennolla "KÄSIVARSITUNTUMALLE — OJENNUS" tai "KYYNÄRTUNTUMALLE — OJENNUS", jolloin siirrytään kääntyen (paitsi ne, jotka siirtyvät korkeintaan kaksi askelta) ja ojennetaan. Komennettaessa "OJENNUS" se otetaan siinä tuntumassa, missä joukko on komentamishetkellä.

Jos ase on selässä, se pidetään selässä koko poistumisen ja järjestymisen ajan, ellei välillä ole komennettu taukoa. Rynnäkkökivääri pidetään olalla järjestymisen aikana.

2.16 Muodonmuutokset paikalla

Muutokset rivimuodoista toisiin tapahtuvat komennolla "RIVIIN (PARIRIVIIN / KOLMIRIVIIN / NELIRIVIIN) — MARS".

Muutokset jonomuodoista toisiin tapahtuvat komennolla "JONOON (PARIJONOON / KOLMIJONOON / NELIJONOON) — MARS".

Muodonmuutosten jälkeen ojentaudutaan. Paikallaan pysyvät osat ojentautuvat heti komennon suoritusosalla ja liikkuvat osat heti paikalleen saavuttuaan. Ojentautumisen päättää suuntamies.

2.16.1 Muodonmuutokset rivimuodoista

Muutos rivistä paririviin tapahtuu komennolla "PARIRIVIIN — MARS", jolloin:

- Ensimmäinen puoliryhmä aloittaa ojentautumisen.
- Toinen puoliryhmä (eli rivin jälkimmäinen puolisko) oikeaan kääntyen ja oikealla jalalla aloittaen marssii ensimmäisen puoliryhmän taakse. Paikalleen päästyään puoliryhmä aloittaa ojentautumisen.

Muutos paririvistä riviin tapahtuu komennolla "RIVIIN — MARS", jolloin toinen puoliryhmä tekee päinvastaiset suoritteet kuin edellä liittyen ensimmäisen puoliryhmän rivin jatkoksi.

KUVA 34 **Rivistä paririviin**

Siirryttäessä suuremmista rivimuodoista pienempiin liittyy takimmainen ryhmä viimeisestä sotilaasta alkaen tahtimarssia etummaisten rivien jatkoksi jonoittain täyttäen.
Siirryttäessä pienemmistä rivimuodoista isompiin tehdään päinvastoin kuin edellä. Viimeisen jonon takimmainen sotilas kääntyy oikealle ja siirtyy tahtimarssia viimeisen rivin taakse aloittamaan uutta riviä. Jonoja puretaan kunnes uusi viimeinen rivi on täyttynyt.

2.16.2 **Muodonmuutokset jonomuodoista**

Muutos jonosta parijonoon tapahtuu komennolla "PARIJONOON — MARS", jolloin toinen puoliryhmä etuoikeaan kääntyen ja oikealla jalalla aloittaen marssii ensimmäisen puoliryhmän oikealle puolelle.

Muutos parijonosta jonoon tapahtuu komennolla "JONOON — MARS", jolloin toinen puoliryhmä kääntyen kuten taakse poistuttaessa marssii jonoon ensimmäisen puoliryhmän jatkeeksi.

Siirryttäessä leveämmistä jonomuodoista kapeampiin tekevät oikeanpuolimmaisen jonon sotilaat täyskäännöksen vasemmalle ja marssivat jäljelle jäävien jonojen jatkoksi riveittäin täyttäen.

Siirryttäessä kapeammista jonomuodoista leveämpiin menetellään päinvastoin kuin edellä. Oikeanpuolimmaisen jonon viimeinen sotilas alkaa muodostaa uutta jonoa muodon oikealle puolelle. Rivejä puretaan kunnes uusi jono on täyttynyt.

2.17 **Muodonmuutokset liikkeessä**

Muutokset jonomuodosta toiseen voivat tapahtua myös liikkeessä. Komennot ovat samat kuin paikalla oltaessa (pl. ojentautuminen). Muodonmuutoksen aikana marssin tahdin on säilyttävä. Joukkueiden väliset etäisyydet otetaan kiinni muodon valmistuttua. Jonosta parijonoon siirryttäessä ensimmäinen puoliryhmä marssii puolin askelin toisen puoliryhmän alkaessa muodostaa uutta jonoa sen oikealle puolelle. Kun toisen puoliryhmän ensimmäinen sotilas pääsee kärjen rinnalle, jatketaan tahtimarssia normaalisti. Parijonosta jonoon siirryttäessä menetellään päinvastoin kuin edellä. Oikeanpuoleinen jono marssii puolin askelin kunnes vasemmanpuoleisen jonon viimeinen sotilas tulee ohi, ja liittyy sitten jonon jatkoksi.

Siirryttäessä leveästä jonomuodosta kapeampaan oikeanpuolimmainen jono hidastaa marssinopeuttaan puoleen tahtiin kunnes viereisen jonon viimeinen sotilas tulee ohi, ja liittyy sitten paikoilleen jonojen jatkeeksi riveittäin täyttäen.

Kapeasta jonomuodosta leveämpään siirryttäessä menetellään päinvastoin kuin edellä. Alkupää hidastaa marssinopeuttaan ja takimmaisesta sotilaasta alkaen, riveittäin purkaen aloitetaan uuden jonon muodostaminen muodon oikealle puolelle.

Liikkeellelähdön yhteydessä voidaan muodostaa rivimuodoista yksi jono komentamalla ensin käännös liikkeellelähdön suuntaan ja komentamalla sitten ”JONOON, TAHDISSA (ILMAN TAHTIA) — MARS”, jolloin suuntamiehestä alkaen ensimmäinen ryhmä lähtee marssimaan eteenpäin ja muut ryhmät liittyvät järjestyksessä edellisten perään. Jono voidaan muodostaa myös komentamalla pelkästään ”OIKEALTA (VASEMMALTA) JONOON, ILMAN TAHTIA — MARS”, jolloin oikea suuntamies lähtee liikkeelle suoraan eteenpäin ryhmän muiden sotilaiden liittyessä hänen peräänsä. Joukkueen muut ryhmät liittyvät ensimmäisen ryhmän perään numerojärjestyksessä, minkä jälkeen toinen joukkue liittyy samoin ensimmäisen perään jne. kunnes koko yksikkö on liikkeellä.

2.18 **Luku ja jako**

Joukon ollessa yhdessä rivissä tai jonossa voidaan paikalla olevien sotilaiden määrän selville saamiseksi komentaa ”LUKU”. Rivissä kaikki suuntamiestä lukuun ottamatta kääntävät päänsä oikeaan. Suuntamiehen aloitettua ”YKSI” kukin vuorotellen lausuu paikkansa edellyttämän numeron ja kääntää samalla päänsä suoraan eteenpäin.

Jonossa jokainen vuorollaan kääntäen päänsä vasempaan lausuu paikkansa edellyttämän numeron takana olevalle ja kääntää päänsä heti numeron sanottuaan suoraan eteenpäin. Muissa rivi- tai jonomuodoissa oltaessa luku otetaan ainoastaan eturivissä tai ensimmäisessä jonossa. Toisten rivien tai jonojen ollessa vajaat ilmoittaa viimeisen rivin tai jonon viimeinen sotilas montako paikkaa on vajaana, esimerkiksi ”KAKSI VAJAA, HERRA LUUTNANTTI”.

Kun luku halutaan kiertäväksi, komennetaan ”KIERTÄVÄ — LUKU”, jolloin kolmirivissä oltaessa pää käännetään heti komennon suoritusosalla siihen suuntaan, mistä luku tulee, eli ensimmäinen ryhmä oikealle, toinen vasempaan ja kolmas oikealle. Luku lasketaan suuntamiehestä alkaen aina kolmannen ryhmän viimeiseen sotilaaseen, joka ilmoittaa lopuksi esimerkiksi ”24, VIIMEINEN LUKU, HERRA LUUTNANTTI”. Luvun lausumisen yhteydessä käännetään pää eteenpäin.

Jonomuodoissa luku kiertää parittomissa jonoissa (1., 3., 5. jne.) edestä taaksepäin ja parillisissa jonoissa (2., 4., 6. jne.) takaa eteen. Sotilaat kääntävät päänsä seuraavan sotilaan suuntaan ja lausuvat lukunsa, jonka jälkeen kääntävät päänsä suoraan eteenpäin. Ensimmäisen jonon viimeinen sotilas sanoo luvun viereisen jonon viimeiselle sotilaalle ja toisen jonon ensimmäinen sotilas sanoo luvun kolmannen jonon ensimmäiselle sotilaalle jne.

Joukko jaetaan eriin komennolla ”JAKO — KAHTEEN (KOLMEEN jne.)”, jolloin komennon suoritusosalla pää käännetään ja numero lausutaan, kuten luvun alussa on mainittu.

3 Sulkeisjärjestys kevyellä konekiväärillä

Tässä luvussa käsitellään sulkeisjärjestys kevyellä konekiväärillä. Näitä suoritteita voidaan soveltaa myös muita vastaavia aseita käytettäessä.

3.1 Asento ja lepo

Asennossa konekivääri jalalla ase pidetään perä maassa oikean jalan vieressä siten, että perän etureuna on jalkineen kärjen tasalla. Oikealla kädellä pidetään kiinni aseen piipusta myötäotteella etutukin alta *kuvan 35* mukaisesti. Konekiväärin hihnat on vedetty suoraksi ylös ja painettu oikealla peukalolla aseen piippua vasten.

KUVA 35 **Asento, kevyt konekivääri ja PKM jalalla**

KUVA 36 **Asento, kevyt konekivääri ja PKM olalla**

Asennossa konekivääri olalla ase pidetään pystysuorassa oikean olan takana *kuvan 36* mukaisesti. Oikea käsi tukee hihnaa kämmenen alasyrjä vyötärön korkeudella hihnojen kulkiessa kämmenen sisällä.

Asennossa konekivääri selässä ase on joko pujotettuna hihnasta oikean olan yli perän osoittaessa vasemmalle alaviistoon tai kahden hihnan varassa *kuvan 37* mukaisesti.

Levossa konekivääri jalalla pidetään aseesta oikealla kädellä kiinni kuten asennossa, mutta vasen käsi on vapaasti sivulla.

KUVA 37 **Asento, kevyt konekivääri ja PKM selässä**

3.2 Aseotteet kevyellä konekiväärillä

Konekivääri viedään olalle komennolla "OLALLE — VIE" rynnäkkökiväärin tapaan (ks. *kuva 38*).

KUVA 38 **Konekiväärin olalle vienti**

Konekiväärі viedään selkään komennolla "SELKÄÄN — VIE" rynnäkkökiväärin tapaan (ks. *kuva 39*).

KUVA 39 **Konekiväärin selkään vienti**

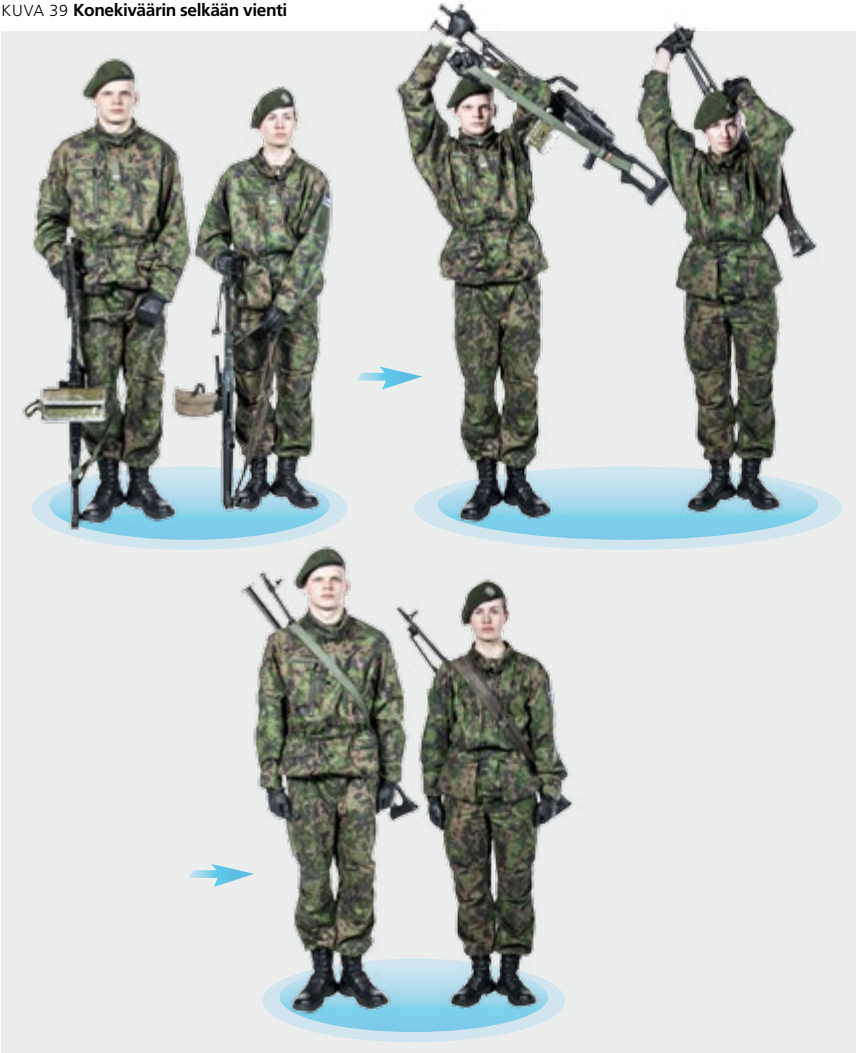

3.3 **Käännökset ja siirtyminen**

Käännöksen ja siirtymisen yhteydessä jalalla olevaa konekivääriä kohotetaan hieman liikkeen ajaksi.

4 Sulkeisjärjestys miekkavarustuksessa

4.1 Asento ja lepo

Asennossa miekka jalalla miekka on pystysuorassa vasemmalla sivulla kannattimessaan roikkuvassa tupessa.

- Miekan tuppi pidetään pystysuorassa asennossa alaspäin mahdollisimman suoraksi ojennetulla vasemmalla kädellä siten, että tuppi on peukalon ja etusormen välisessä haarukassa peukalon tukiessa tuppea takaa ja suoraksi ojennetun etu- ja keskisormen tukiessa sitä edestä.
- Oikea käsi on asennon edellyttämällä paikalla oikealla sivulla.

Levossa miekka jalalla pidetään miekkaa samoin kuin asennossa.

KUVA 40 **Asento ja lepo, miekka jalalla**

KUVA 41 **Asento, miekka olalla**

Asennossa miekka olalla miekka on vartalon oikealla sivulla pystysuorassa asennossa kahva alaspäin siten, että kahvan kädensuojus osoittaa eteenpäin ja käsivarsi on mahdollisimman suorana.

- Kädellä pidetään kahvasta niin, että peukalo on kädensijan takapuolella, etu- ja keskisormi sen etupuolella ja muut sormet vapaasti tukena.
- Miekan tupesta pidetään kiinni kuten asennossa miekka jalalla.

KUVA 42 **Lepo, miekka olalla**

Levossa miekka olalla miekan kahva on vartalon keskikohdalla ja vasen kämmen on oikean päällä selkäpuoli eteenpäin.

- Miekan terä nojaa rintaa ja oikeaa olkaa vasten.

Miekasta voidaan pitää kiinni myös siten, että peukalo on kahvan sisäpuolella ja kahvan nuppi etu- ja keskisormen välissä (nk. kadettiote).

- Näin tehdään lähinnä silloin, kun ei tarvitse tehdä muita miekkaotteita kuin jalalle tai olalle vienti (lippu-upseerit, osasto).

4.2 **Miekkaotteet**

Miekka viedään olalle komennolla "OLALLE — VIE".

- Komennon valmistavalla osalla tartutaan oikealla kädellä kahvasta takapuolelta, etu- ja keskisormi sen etupuolella ja muut sormet vapaasti koukussa.
- Miekka vedetään kämmenen leveyden verran ulos tupesta.
- Suoritusosalla miekka vedetään kokonaan ulos tupesta viemällä oikea käsi suoraksi ylös, jonka jälkeen miekka viedään olalle asennon edellyttämälle paikalle.

Miekka viedään jalalle (eli pannaan tuppeen) komennolla "JALALLE — VIE".

- Komennon valmistavalla osalla miekka viedään vasemmalle puolelle ja työnnetään tuppeen siten, että terän kahvanpuoleista osaa jää noin kämmenen leveyden verran ulos tupesta.
- Miekan tuppeen suuntaamista autetaan kääntämällä katse alas tupen suuntaan ja tukemalla terä kevyesti vartaloon.
- Suoritusosalla käännetään katse suoraan eteenpäin ja painetaan miekka voimakkaasti tuppeen, jonka jälkeen oikea käsi viedään asennon edellyttämälle paikalle.

Komennettaessa "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN" miekka viedään komennolla "HUOMIO" pystysuoraan vartalon keskikohdan eteen ja kämmenen leveyden päähän siitä niin, että kahva on rinnan korkeudella.

- Peukalo on tällöin pitkin kädensijan vartalonpuoleista sivua ja miekan teräpuoli osoittaa vasemmalle.
- Komennon suoritusosalla "PÄIN" katse käännetään oikeaan ja miekka viedään alas siten, että on käsivarsi lopullisessa asennossaan kyynärpäähän asti kiinni vartalossa ja ranteen kohdalta noin 10 cm irti vartalosta.
- Ranne on koukistettuna kämmen eteenpäin niin paljon, että miekan kärki on noin 15 cm maanpinnan yläpuolella etuviistossa oikealla.

Komennettaessa "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään komennon suoritusosalla katse suoraan eteen ja miekka viedään olalle tekemällä edellä esitetyt toimenpiteet päinvastaisessa järjestyksessä yhtäjaksoisesti sormien asentoa vaihtaen.

KUVA 43 **Miekan vienti olalle**

KUVA 44 **Miekkaotteet komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN"**

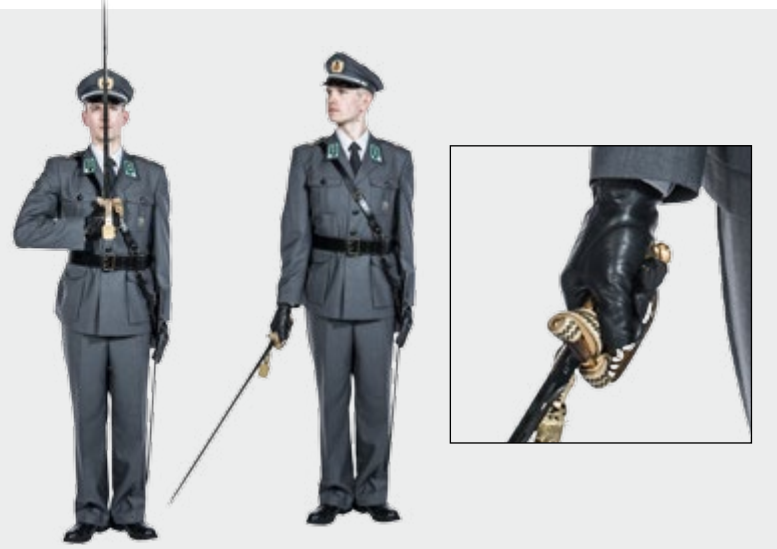

Miekalla tervehtiminen ja tervehtimiseen vastaaminen tehdään kuten komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN".

Jos koko osastolla on miekkavarustus, niin ainoastaan johtajat tekevät miekkaotteet, muilla on miekka olalla. Muuten menetellään sen mukaisesti, mitä osaston tervehtimisestä ja toiminnasta sotilaallisissa tilaisuuksissa on käsketty.

Komentaessaan miekkavarustuksessa oleva sotilas suorittaa myös itse kaikki miekkaotteet komentojensa mukaan.

Mennessään ilmoittamaan osaston johtaja pitää miekkansa alhaalla. Pysähdyttyään esimiehensä eteen kolmen askeleen päähän hän vie miekan HUOMIO-asentoon ja takaisin alas, minkä jälkeen hän tekee ilmoituksen. Tämän tehtyään hän vie uudelleen miekan HUOMIO-asentoon ja takaisin alas. Miekan ollessa paljastettuna ei tervehditä kädestä eikä ojenneta kirjallista ilmoitusta. Seuratessaan tarkastavaa esimiestä ilmoituksen tekijä pitää miekan koko ajan alhaalla.

4.3 **Muu toiminta**

Marssittaessa oikea käsivarsi heiluu vapaasti suoraan eteen ja taakse. Liikkumaton vasen käsi pitää tuppea pystysuorassa peukalon sekä etu- ja keskisormen avulla.

Sormien lepuuttamiseksi voidaan miekkaa marssin aikana kantaa kadettiotteella (ks. *luku 4.1*). Tämä ote sopii erityisesti marssittaessa pidempiä matkoja silloin kun miekkaa ei tarvitse käyttää tervehtimiseen.

Komennolla "LAKKI — PÄÄSTÄ" lippu-upseerit, joilla miekka on paljastettuna, ottavat päähineen vasemmalla kädellään päästä ja siirtävät miekan kahvan LEPO-komennon edellyttämällä tavalla vartalon keskikohdalle. Päähinettä pitävä vasen käsi asetetaan oikean kämmenen päälle siten, että kämmenselkä on eteenpäin ja päähineen oikea reuna on peukalon ja etusormen välissä päällinen eteenpäin ja kokardi oikealle.

Kehotussanalla "RUKOILKAAMME" lippu-upseerit pitävät miekan ja päähineen paikallaan, tekevät asennon ja kallistavat päätään alaspäin siten, että katse suuntautuu eteen maahan kolmen metrin päähän kengän kärjistä.

KUVA 45 **Lippu-upseerin toiminta komennolla "LAKKI — PÄÄSTÄ"**

Rukouksen päätössanalla "AAMEN" nostetaan ensin pää pystyyn normaaliin asentoon ja tehdään sen jälkeen lepo.

Komennolla "LAKKI — PÄÄHÄN" lippu-upseerit asettavat vasemmalla kädellään päähineen päähän ja vievät miekan asennon edellyttämään paikkaan oikealle sivulle. Jos miekka on tupessa, miekalla varustettu päällystö menettelee normaalisti komennon mukaan (ks. *luku 2.8*).

Ohimarssissa komennettaessa "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN" toimitaan, kuten *luvussa 4.2* on kyseisen komennon toiminta ohjeistettu.

KUVA 46 **Miekkaotteet ohimarssilla komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN"**

5 Sulkeisjärjestys suksilla

Suksilla harjoitellaan *luvun 2* mukaisesti, jäljempänä olevin lisäyksin ja poikkeuksin. Ase pidetään selässä.

5.1 Asento ja lepo

Asennossa sukset jalalla:

- Oikea suksi on työnnetty vasemman suksen siteen läpi.
- Sauvat on pujotettu toistensa sompiin siten, että oikea sauva on työnnetty vasemman somman läpi.
- Sauvat on kiinnitetty sommista suksien kärkiin ja niiden yläpää on pujotettu siteiden läpi.
- Suksien kannat ovat oikean jalan kärjen tasalla ja sukset ovat pystysuorassa sauvojen nojatessa olkaan.
- Suksien pohjat osoittavat eteen.
- Suksista ja sauvoista pidetään kiinni oikean käden myötäotteella siteiden yläpuolelta.

KUVA 47 **Asento, sukset jalalla**

KUVA 48 **Asento, sukset olalla**

Asennossa sukset olalla:

- Sukset pidetään vasemmalla olalla, pohjat ylöspäin, siteet olkapään kohdalla ja kannat eteenpäin.
- Suksista pidetään kiinni vasemman käden myötäotteella noin 30—40 cm olkapään etupuolelta.
- Suksien kärjet osoittavat noin 45 asteen kulmassa yläviistoon.

Asennossa sukset jalassa:

- Seisotaan jalat vierekkäin noin jalkaterän leveyden verran toisistaan erillään ja sukset ovat yhdensuuntaisina.
- Vartalo on ojennettuna ja paino tasaisesti kantapäillä ja päkiöillä.
- Sauvat pidetään pystysuorassa jalkaterän verran kengän kärjestä etuviistoon.
- Sauvoista pidetään kiinni niiden yläpäistä kädet rannehihnoihin pujotettuina peukalo sauvan ympäri.
- Olkavarret koskettavat kevyesti vartaloa.

Levossa sukset olalla ja jalalla sukset pidetään samalla tavoin kuin asennossakin. Levossa sukset jalassa seisotaan vapaasti. Jalkoja ja sauvoja saa liikuttaa, sauvojen kärkiä maasta nostamatta.

KUVA 49 **Asento, sukset jalassa**

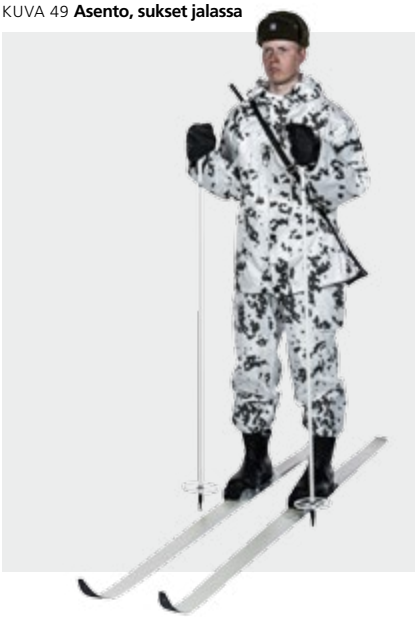

5.2 Suksilta — nouse

Komennolla "SUKSILTA — NOUSE" menetellään seuraavasti:

- Kallistetaan sauvat vastakkain ja toisella kädellä auttaen irrotetaan rannehihnat ensin vasemmasta ja sitten oikeasta kädestä.
- Tämän jälkeen sauvat asetetaan lappeelleen suksien väliin siten, että sommat ovat suksien kantojen tasalla.
- Seuraavaksi irrotetaan jalasta ensin vasen ja sitten oikea suksi.
- Suksien irrottamisen jälkeen astutaan niiden viereen vasemmalle puolelle ja jäädään asentoon.

KUVA 50 **Suksilta nouseminen**

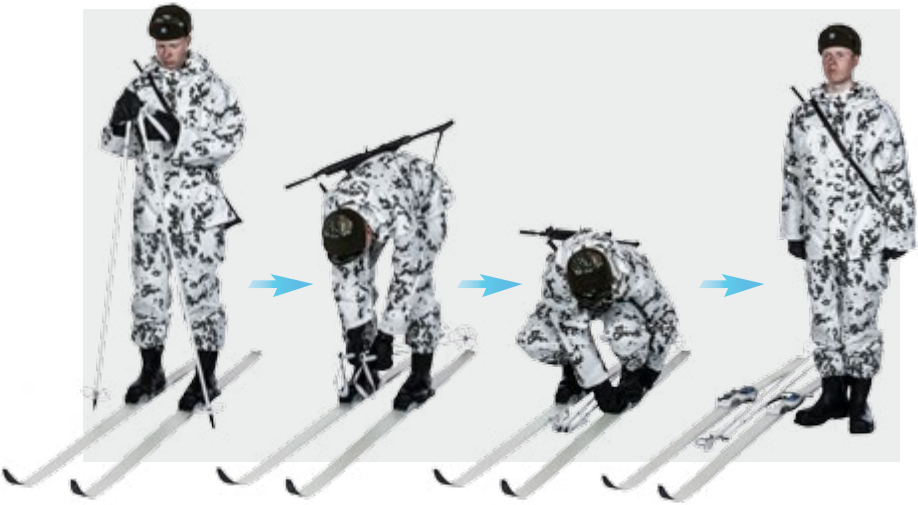

5.3 **Sukset jalalle ja olalle**

Sukset viedään jalalle komennolla "SUKSET JALALLE — VIE".

- Sukset jalassa oltaessa noustaan ensin suksilta.
- Seisottaessa suksien vieressä käännytään komennon suoritusosalla etuviistoon oikealle ja otetaan lepo.
- Kyykistytään alas ja tartutaan vasemmalla kädellä päältäpäin oikean puoleiseen sukseen siteen etupuolelta ja oikealla kädellä vasemmanpuoleisen suksen siteeseen.
- Seuraavaksi oikea suksi pujotetaan vasemman suksen siteen läpi siten, että sukset tulevat päällekkäin.
- Tämän jälkeen tartutaan yhtä aikaa oikealla kädellä oikeasta sauvasta myötäotteella sauvan kädensijan alapuolelta ja vasemmalla kädellä vasemmasta sauvasta vastaotteella (= altapäin) sauvan puolivälistä.
- Oikea sauva pujotetaan vasemman sauvan somman läpi.
- Yhteen laitetut sauvat käännetään sommat alakautta kohti suksien kärkiä.
- Kädensijat pujotetaan suksien siteiden läpi nostamalla siteitä oikealla kädellä ja vasemmalla kädellä asetetaan sommat suksien kärkiin.
- Molemmilla käsillä sauvoista ja suksista päältä siteiden etupuolelta kiinni pitäen nostetaan sukset jalalle asennon edellyttämään paikkaan ja jäädään asentoon.
- Sukset olalla oltaessa tartutaan molemmilla käsillä suksiin siteiden kohdalta ja sukset nostetaan oikean jalan viereen asennon edellyttämään paikkaan.
- Sukset viedään olalle komennolla "SUKSET OLALLE — VIE".
- Sukset jalalla oltaessa tartutaan oikealla käellä siteen yläpuolelta ja vasemmalla kädellä siteen alapuolelta suksiin ja nostetaan ne vasemmalle olalle.
- Sukset jalassa oltaessa menetellään kuten suksia jalalle vietäessä paitsi että sukset nostetaan suoraan olalle, kuten edellä on esitetty.

5.4 **Sukset jalkaan**

Sukset pannaan jalkaan komennolla "SUKSET JALKAAN — PANE".

- Suksien ollessa jalalla kumarrutaan ja asetetaan sukset maahan oikealle puolelle siten, että siteet ovat jalkojen kohdalla.
- Tämän jälkeen menetellään kuten suksilta noustessa, mutta päinvastaisessa järjestyksessä.
- Lopuksi jäädään asentoon.

Suksien ollessa olalla ne viedään suoraan maahan oikealle sivulle. Muuten menetellään edellä esitetyllä tavalla.
Jos joukko on kolmirivissä, ensimmäinen rivi astuu neljä ja toinen rivi kaksi askelta eteen. Sukset pannaan jalkaan välittömästi ryhmän siirryttyä omalle paikalleen. Kun sukset on pantu jalkaan, ojentaudutaan sompatuntumalle.

Jos joukko on jonossa, se tekee käännöksen etuvasempaan ja panee sukset jalkaan. Suorituksen jälkeen jäädään ojentautumatta asentoon.

Kolmijonossa oltaessa siirtyy ensimmäinen jono kaksi ja toinen jono yhden askeleen vasempaan, jonka jälkeen menetellään edellisen kohdan mukaisesti.

5.5 **Käännökset**

Käännökset sukset jalassa edellyttävät, että joukko on suksivälituntumalla.

Käännöksissä suksien ollessa jalalla suksia kohotetaan hieman käännöksen ajaksi. Vasempaan ja oikeaan käännytään komennon suoritusosalla kahdella nopealla kääntöaskeleella 90 astetta komennettuun suuntaan suksien kannat kääntöpisteenä sauvoja apuna käyttäen.

Täyskäännös tehdään neljällä nopealla kääntöaskeleella 180 astetta vasemman puolen kautta.

KUVA 51 **Käännökset sukset jalassa**

5.6 Ojennus ja ojentautuminen

Suksilla harjoiteltaessa otetaan ojennus ja ojennetaan kuten ilman suksia seuraavin tarkennuksin:

- Suksien ollessa olalla sotilaiden väliset etäisyydet tarkistetaan kättä nostamatta.
- Ojennuttaessa sukset jalassa nostetaan sauvoja noin 10 cm lumen pinnasta.
- Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" tai suuntamiehen päättäessä ojennuksen toimitaan kuten ilman suksia ja lisäksi sauvat isketään maahan.
- Suksivälituntumalla vierekkäisten sotilaiden väli on suksen mitta sauvasta sauvaan mitattuna (jotta mahdutaan kääntymään).
- Etäisyys edessä olevien suksien kannoista takana sijaitsevien suksien kärkiin on puoli askelta (n. 40 cm).
- Sompatuntumalla vierekkäisten sotilaiden sompien reunat koskettavat toisiaan. Etäisyys edessä olevien suksien kannoista takana olevien suksien kärkiin on sama kuin suksivälituntumalla.

5.7 Poistuminen ja järjestyminen

Poistuttaessa sukset jalalla:

- Tartutaan vasemmalla kädellä kiinni suksista myötäotteella kuten oikealla kädellä, mutta päinvastaiselta puolelta ja oikean käden yläpuolelta.
- Suksia kohotetaan hieman, kallistetaan kärkiä vähän eteenpäin ja poistutaan käskettyyn suuntaan ripeästi juosten.

Poistuttaessa sukset olalla ne viedään jalalle poistumisen päätyttyä.

Poistuttaessa sukset jalassa käännytään komennettuun suuntaan kääntöaskelin ja poistutaan ripeästi hiihtäen.

Poistumisen päätyttyä käännytään lyhintä tietä komennon antajaan päin ja jäädään lepoon. Poistumisen keskeydyttyä jäädään kääntymisen jälkeen asentoon.

Poistumisen jälkeen järjestytään suksivälituntumalle. Suuntamies asettuu komennon antajaa vastapäätä kolmen metrin päähän.

Sompatuntumalle järjestytään komennolla "SOMPATUNTUMALLE — JÄRJESTY", jolloin järjestyttäessä välit supistetaan siten, että vierekkäisten sotilaiden sommat koskettavat toisiaan.

Tuntumasta toiseen siirrytään komennolla "SUKSIVÄLITUNTUMALLE — OJENNUS" tai "SOMPATUNTUMALLE — OJENNUS", jolloin suuntamiestä lähinnä oleva sotilas siirtyy kääntymättä ja muut kääntyen.

Komennettaessa "OJENNUS" ojennus otetaan siinä tuntumassa, missä joukko on komentamishetkellä.

5.8 **Marssi**

Lähdettäessä liikkeelle rivimuodoista esimerkiksi komennolla "OIKEALTA (VASEMMALTA) JONOON — MARS", suuntamies lähtee liikkeelle vasemmalla jalalla aloittaen suoraan eteenpäin hiihtäen tasaista vuorotahtia. Ryhmän muut sotilaat liittyvät hänen peräänsä hiihtäen lyhintä tietä suuntamiehen ladulle ryhmäjärjestyksessä.

Rivimuodosta (esim. kolmirivi) voidaan lähteä liikkeelle myös jonomuotoon komennolla "KÄÄNTYEN OIKEAAN (VASEMPAAN) KOLMIJONOON — MARS". Tällöin rivimuodon ensimmäinen jono lähtee komennettuun suuntaan kääntyen liikkeelle ja muut jonot tekevät samoin tilan vapautuessa.

Etäisyydet (n. suksen mitta) otetaan liikkeelle lähdettäessä ja säilytetään parhaiten tasaisen nopeuden avulla.

- Jos joku osastosta esimerkiksi hiihtovarusteiden rikkoutumisen vuoksi joutuu pysähtymään, on hänen siirryttävä heti ladulta syrjään.
- Perässä hiihtävät kiihdyttävät vauhtia kunnes oikeat etäisyydet ovat palautuneet.
- Jälkeen jäänyt sotilas hiihtää osaston kiinni ja siirtyy omalle paikalleen seuraavalla tauolla.

Komennolla "OSASTO — SEIS" kärki pysähtyy paikalleen ladulle. Muut pysähtyvät vuorollaan etäisyyksien ollessa samat kuin paikoillaan muodossa ollessa eli puoli askelta suksien kannoista seuraavien suksien kärkiin.

Komennolla "NOPEAMMIN" kiihdytetään vauhtia ja komennolla "HITAAMMIN" hidastetaan vauhtia.

Kaarrossa ei käännetä päätä. Kaarrettaessa kaartopisteessä oleva suuntamies hidastaa vauhtia ja kaartaa ympyrää, jonka säde on noin suksen mitta. Takana tulevat seuraavat edessä hiihtävien latua.

Kaarto lopetetaan komennolla "ETEEN — PÄIN", kun on saavutettu käsketty suunta tai kaarrettu 180 astetta. Tämän jälkeen vauhti palautetaan normaaliksi.

5.9 **Lakkiotteet ja rukousasento**

Suksien ollessa jalassa komennolla "LAKKI — PÄÄSTÄ" sauvojen kärjet asetetaan jalkaterien väliin sekä kallistetaan sauvat koukistetun vasemman kyynärtaipeen varaan. Muuten menetellään kuten ilman suksia oltaessa.

Suksien ollessa jalalla sukset ja sauvat pidetään paikallaan. Päähinettä päästä otettaessa sukset nojaavat kevyesti vartaloon ja muuten menetellään, kuten harjoittelussa jalan on esitetty.

KUVA 52 **Rukousasento sukset jalassa**

KUVA 53 **Rukousasento sukset jalalla**

5.10 **Kunnianosoitus ja tervehtiminen**

Kunnianosoitusta varten (suksien ollessa jalassa) pysähdytään, käännytään kohtisuoraan kunnianosoituksen kohteen kulkusuuntaa vastaan ja tervehditään, kuten yksittäinen sotilas tervehtii paikallaan ollessaan. Poikkeuksena tähän, tiellä (tai ladulla) oltaessa, seisotaan tien (ladun) suuntaisesti.

Suksien ollessa olalla tai jalalla, paikallaan oleva sotilas tervehtii ottamalla asennon. Suksien ollessa jalassa tervehditään ottamalla molemmat sauvat vasempaan käteen keskikohdan yläpuolelta niin, että ne riippuvat vapaasti sommat hieman koholla maasta, taaksepäin suunnattuina. Muuten menetellään, kuten jalan oleva sotilas tervehtii paitsi että käsineet saavat olla kädessä.

Hiihtävä sotilas tervehtii hiihtämällä (liukumalla) ryhdikkäästi ohi siten, että käsivarret riippuvat vapaasti sauvojen ollessa taaksepäin suunnattuina sommat hieman koholla maasta. Pitkässä muodossa hiihtävässä osastossa tervehtivät vain johtajat ryhmäjohtajista alkaen.

5.11 **Suksien yhteen paneminen**

Komennolla "SUKSET YHTEEN — PANE" suksilla oltaessa:

- Siirrytään suksien väliin irrottamalla ensin vasen jalka siteestä ja sitten oikea sauvojen roikkuessa rannehihnoista.
- Suksien väliin noustaessa siirretään suksia siten, että kannat osoittavat takaviistoon vasemmalle ja oikealle.
- Tämän jälkeen pujotetaan oikea sauva vasemman sauvan somman läpi *luvussa 5.3* mainitulla tavalla.
- Yhteen laitetut sauvat isketään yläpäistä lumeen noin puolen metrin päähän toisistaan ja saman etäisyyden päähän siteistä suksien ulkopuolelle.
- Lumi pyyhitään suksien pohjista.
- Sukset asetetaan pohjat vastakkain sauvojen porkkien väliin sauvoja samalla itseen päin kallistaen.

KUVA 54 **Suksien yhteen paneminen**

- Suksien kannat levitetään noin metrin päähän toisistaan ja jäädään asentoon suksien väliin kantojen tasalle.

Komennolla "SUKSILLE — JÄRJESTY" järjestytään suksien väliin kantojen tasalle, jos sukset on pantu yhteen. Muussa tapauksessa sovelletaan *lukua 5.2*.

Sukset pannaan jalkaan komennolla "SUKSET JALKAAN — PANE", jolloin:
- Sukset nostetaan maahan ja pannaan jalkaan järjestyksessä vasen, oikea.
- Sauvat irrotetaan toisistaan ja kädet pujotetaan rannehihnoihin.
- Suorituksen päätyttyä aloitetaan heti ojentautuminen.

Lyhyiden pysähdysten ajaksi voidaan syvän lumen aikana asettaa sukset pystyyn tien tai ladun viereen komennolla "SUKSET PYSTYYN — PANE", jolloin:
- Noustaan suksilta
- Pyyhitään lumi niiden pohjista ja painetaan sukset hankeen pystyyn pohjat vastakkain.
- Sauvat ripustetaan suksien kärkiin.

Komennolla "ASE JA KANTAMUS SUKSIEN VIEREEN — PANE" kantamus pannaan suksien vasemmalle puolelle ja ase kantamusta vasten nojalleen piippu sotilaista poispäin.

6 Sulkeisjärjestys polkupyörällä

Polkupyörällä harjoiteltaessa noudatetaan *luvun 2* periaatteita jäljempänä olevin lisäyksin ja poikkeuksin.
Ase pidetään selässä.

6.1 Asento ja lepo

Asennossa pyörää pidetään molemmin käsin ohjaustangon kädensijoista pystysuorassa vartalon oikealla puolella, keskiö jalkojen kohdalla. Yläputki koskettaa kevyesti vartaloa ja oikea poljinvarsi on alaputken suuntaisena.

Levossa pidetään vapaasti pyörää kädensijoista ja kallistetaan sitä hieman vasemmalle niin, että pyörän yläputki nojaa kevyesti vartaloon.

KUVA 55 **Asento ja lepo polkupyörällä**

6.2 Käännökset

Käännöksien aikana tartutaan pyörän painopisteen kohdalta yläputkesta myötäotteella ja samalla kohotetaan hieman pyörää painamatta sitä vartaloa vasten. Käännöksen jälkeen oikea käsi viedään nopeasti takaisin kädensijaan.

6.3 Ojennus ja ojentautuminen

Komennolla "OJENNUS" tartutaan yläputkeen pyörän painopisteen kohdalta.

- Jokainen sotilas ottaa ensin ojennuksen ja asettaa sitten pyöränsä oikealle kohdalle niin, että vierekkäisten pyörien ohjaustangot ovat samalla tasalla ja pyörä suorassa.
- Etäisyys ja väli tarkistetaan kättä nostamatta.
- Väli on polkupyörän mitta (n. 2 m) pyörän rungosta toisen pyörän runkoon.
- Etäisyys on noin 10 cm edessä olevan takapyörästä takana olevan etupyörään.

Komennolla "KATSE ETEEN — PÄIN" oikea käsi siirretään nopealla liikkeellä ohjaustangon kädensijaan.

6.4 Poistuminen ja järjestyminen

Poistuttaessa tartutaan oikealla kädellä yläputkeen painopisteen kohdalta ja kääntyen pyörän kanssa komennettuun suuntaan poistutaan ripeästi juosten pyörää taluttaen.
Järjestyttäessä suuntamies asettuu komennon antajaa vastapäätä siten, että eturenkaiden väliin jää kolmen metriä.

Tankotuntumalle järjestytään komennolla "TANKOTUNTUMALLE — JÄRJESTY", jolloin järjestyttäessä välit supistetaan siten, että vierekkäisten sotilaiden nyrkit tai pyörän ohjaustankojen kädensijat koskettavat toisiaan.

Tuntumasta toiseen siirrytään komennolla "PYÖRÄVÄLITUNTUMALLE — MARS" tai "TANKOTUNTUMALLE — MARS", jolloin suuntamiestä lähinnä oleva sotilas siirtyy kääntymättä ja muut kääntyen. Komennettaessa "OJENNUS" otetaan ojennus siinä tuntumassa, missä joukko on komentamishetkellä.

6.5 **Marssi**

Marssi aloitetaan komennolla "OSASTO — MARS", jolloin:

- Komennon suoritusosalla käännytään vasemmalla jalalla etuoikeaan sekä kallistetaan hiukan pyörää vasemmalle ja vartaloa eteenpäin. Samalla viedään oikea jalka takakautta satulan yli ja asetetaan sen päkiä polkimelle.
- Tämän jälkeen käännytään takaisin pyörän suuntaan ja ojennetaan vartalo.
- Oikealla jalalla painetaan poljinta alas. Vasemmalla jalalla annetaan maasta ponnistamalla pyörälle alkuvauhti, istutaan satulaan, viedään vasen jalka polkimelle ja aletaan vartaloa huojuttamatta polkea molempien jalkojen päkiöillä.
- Satulassa istutaan ryhdikkäänä, pää pystyssä, selkä suorana ja kädensijoista pidetään tukevasti kiinni.
- Polkeminen tapahtuu ainoastaan jalkalihaksia käyttämällä, kohottautumatta satulasta ja vartalon painolla auttamatta. Jalkaterä taipuu nilkasta polkimen mukaan.

KUVA 56 **Liikkeellelähtö polkupyörällä**

Sotilaiden välinen etäisyys on noin polkupyörän mitta edessä olevan takapyörästä takana olevan etupyörään mitattuna. Etäisyys otetaan liikkeelle lähtiessä ja säilytetään parhaiten tasaisen nopeuden avulla.

Kaarrettaessa kaartopaikassa oleva suuntamies hidastaa vauhtia ja kaartaa ajaen ympyrää, jonka säde on noin polkupyörän mitta. Kaarron pituus on enintään 180 astetta. Takana tulevat ajavat etummaisten jälkiä.

Komennolla "PYÖRÄLTÄ — NOUSE":

- Hidastetaan vauhtia ja painetaan pyörältä laskeuduttaessa vasen poljin alas sekä lasketaan oikea jalka takakautta satulan yli maahan pyörän vasemmalle puolelle.
- Marssia keskeyttämättä aletaan taluttaa pyörää. Talutettaessa marssitaan ilman tahtia.

Pyörää talutettaessa komennolla "PYÖRÄLLE — NOUSE" astutaan vauhtia hidastamatta vasemmalla päkiällä vasemmalle polkimelle, annetaan vauhtia oikealla jalalla, nostetaan oikea jalka satulan yli, istuudutaan pyörälle ja jatketaan marssia ajamalla.

Komennolla "OSASTO — SEIS" hidastetaan vauhtia, painetaan vasen poljin alas ja laskeudutaan ohjaustankoa ja vasenta poljinta tukipisteinä käyttäen pyörältä. Jäljessä tulevat ajavat etäisyyden kiinni ja nousevat pyörältä.

Joukon ollessa pari-, kolmi- tai nelirivissä voidaan liikkeelle lähdettäessä komentaa "KÄÄNTYEN OIKEAAN (VASEMPAAN) JONOON, OSASTO — MARS" tai "SUUNTA (NÄYTETÄÄN), JONOON, OSASTO — MARS", jolloin suuntamies komennon suorituso-osalla nousee pyörälle ja lähtee liikkeelle ajaen käskettyyn suuntaan. Ryhmän muut sotilaat liittyvät hänen peräänsä, samoin muut ryhmät järjestyksessä.

Mikäli halutaan että liikkeelle lähdettäessä pyöriä talutetaan, käytetään samaa komentoa kuin jalan ilman tahtia marssiin lähtiessä eli "ILMAN TAHTIA — MARS".

Joukko pysähtyy esimerkiksi komennolla "KOLMIJONOON, OSASTO — SEIS", jolloin jokainen sotilas toistaa "KOLMIJONOON". Samalla ensimmäinen ryhmä pysähtyy ja muut ajavat paikoilleen käskettyyn muotoon ja ojentautuvat.

Pysähtyminen voi tapahtua myös rivimuotoon tai tankotuntumalle, jolloin komennetaan esimerkiksi "KOLMIRIVIIN (TANKOTUNTUMALLE), OSASTO — SEIS". Tällöin:

- Jokainen toistaa "KOLMIRIVIIN" ja suuntamies ajaa käskyn antajan eteen pysähtyen kolmen metrin päähän etupyöristä mitattuna.
- Ryhmän muut sotilaat ajavat suuntamiehen vasemmalle puolelle käskyn edellyttämille paikoille ja muut ryhmät ajavat samoin omille paikoilleen.
- Loppuun asti ajetaan reipasta vauhtia siten, että sotilas jalkautuu suoraan omalle paikalleen.
- Ojentautuminen aloitetaan välittömästi omalle paikalle saavuttua.

6.6 **Lakkiotteet ja rukousasento**

Komennolla "LAKKI — PÄÄSTÄ":

- Pyörä lasketaan nojaamaan oikeaan reiteen.
- Oikealla kädellä otetaan päähine päästä, viedään vasempaan käteen ja tartutaan ohjaustangon keskikohdasta siten, että ohjaustangon putki tulee etu- ja keskisormen väliin.
- Oikealla kädellä palautetaan pyörä pystysuoraan.
- Päähine on vasemmassa kädessä samoin kuin ilman pyörää oltaessa.

Komennolla "LAKKI — PÄÄHÄN" pyörä lasketaan nojamaan reiteen ja oikealla kädellä viedään päähine päähän. Tämän jälkeen tartutaan molemmin käsin ohjaustangon kädensijoihin ja pyörä palautetaan pystysuoraan asentoon.

6.7 **Kunnianosoitus ja tervehtiminen**

Kunnianosoitusta varten pysähdytään, astutaan pyörältä ja käännytään pyörän kanssa kohtisuoraan kunnianosoituksen kohteen kulkusuuntaan nähden. Mikäli ollaan tiellä, seisotaan kulkusuunnan suuntaisena ja tervehditään, kuten paikallaan oleva yksittäinen sotilas tervehtii.

Paikallaan oleva sotilas tervehtii tekemällä asennon ja viemällä oikean käden päähineeseen. Vasemmalla kädellä pidetään kiinni ohjaustangon vasemmasta kädensijasta pyörän suuntaa muuttamatta.

Pyörää talutettaessa tervehditään viemällä oikea käsi päähineeseen liikettä pysäyttämättä. Ajettaessa tervehditään viemällä oikea käsi päähineeseen käsinettä riisumatta. Mikäli tieliikenneturvallisuus ei tätä menettelyä salli, tervehditään ajamalla ryhdikkäästi ohi. Jonossa ajettaessa vain osaston johtajat ryhmänjohtajista alkaen tervehtivät.

KUVA 57 **Pyörien yhteen paneminen parijonossa**

6.8 **Pyörien yhteen paneminen**

Pyörät pannaan yhteen parijonosta (nelijonosta) ja kolmijonosta komennolla "PYÖRÄT YHTEEN — PANE".

Parijonossa oltaessa komennon suoritusosalla:

- Vasemman jonon sotilaat tarttuvat oikean käden myötäotteella yläputkeen ja tekevät käännöksen oikeaan.
- Oikean jonon sotilaat siirtyvät pyöriensä etupuolitse niiden oikealle puolelle kohtisuoraan pyöriä vastaan.
- Siirtymisen aikana pidetään pyöriä pystyssä siirtämällä käsiä ohjaussarvissa ja siirtymisen loppuvaiheessa tartutaan vasemman käden myötäotteella yläputkeen pyörän painopisteen kohdalta oikean käden jäädessä kädensijaan.
- Tämän jälkeen siirretään oikean jonon pyöriä eteenpäin siten, että ne ovat noin puolen metrin päässä vasemman jonon pyöristä, satulat hieman vasemman jonon pyörien etupuolella.
- Molempien jonojen sotilaat kallistavat pyöränsä vastakkain ja panevat ne yhteen.
- Pyörien rungot nojaavat toisiinsa niin, että pyörät pysyvät tukevasti pystyssä.
- Välittömästi pyörien yhteen panon jälkeen kääntyvät vasemman jonon sotilaat vasempaan ja oikean jonon sotilaat oikeaan sekä ojentautuvat kättä nostamatta.

KUVA 58 **Pyörien yhteen paneminen kolmijonossa**

Nelijonossa oltaessa ensimmäinen ja toinen sekä kolmas ja neljäs ryhmä panevat pyörät yhteen edellä esitetyllä tavalla.

Kolmijonossa oltaessa:

- Vasemman ja oikean jonon sotilaat tarttuvat pyöriinsä ja kääntyvät kuten parijonossa oltaessa.
- Keskimmäisen jonon sotilaat siirtyvät pyöriensä eteen suunta pyörään päin ja pitävät molemmin käsin kiinni ohjaustangosta.
- Vasen ja oikea jono siirtävät pyöränsä niin, että vasemman jonon pyörien satulat tulevat hieman keskimmäisen jonon pyörien satuloiden takapuolelle ja oikean jonon pyörien satulat niiden etupuolelle. Yhteen pantavat pyörät tulevat noin puolen metrin päähän toisistaan.
- Reunimmaisten jonojen sotilaat kallistavat pyöränsä keskimmäisen jonon pyöriä vasten.
- Välittömästi pyörien yhteen panon jälkeen kääntyvät reunimmaisten jonojen sotilaat alkuperäiseen suuntaan ja keskimmäisen jonon sotilaat siirtyvät vasempaan jonoon etupyörien keskikohdalle.
- Ojentautuminen aloitetaan välittömästi kättä nostamatta.

Komennolla "PYÖRILLE — JÄRJESTY" järjestytään pyörille sulkeismuodon edellyttämille paikoille. Ojentautuminen tapahtuu kättä nostamatta.

Komennolla "PYÖRÄ KÄTEEN — OTA" menetellään päinvastoin kuin komennolla "PYÖRÄT YHTEEN — PANE".

7 Sulkeisjärjestys jalan kunniakomppaniatehtävissä

Sulkeisjärjestystekniikat kunniakomppaniatehtävissä eroavat hieman tämän oppaan *luvun 2* tekniikoista. Eroavaisuuksilla pyritään aikaansaamaan näyttävämpi kokonaisuus kuin tavanomaisesti suoritettavilla liikkeillä.

7.1 Lepo

Niin sanottua edustuslepoa käytetään kunniavartiotehtävissä esimerkiksi Tasavallan Presidentinlinnan pihalla. Edustuslepo mahdollistaa painon tasaisemman jakautumisen ja helpottaa pitkäaikaisen paikallaan seisomisen suorittamista. Tällöin komennolla "LEPO":

- Viedään vasen jalka terävästi 1,5 jalkaterän verran sivulle ja seisotaan leveähkössä haara-asennossa ryhdikkäästi.
- Vartalon paino jakaantuu tasaisesti molemmille jaloille ja kädet ovat vapaasti sivuilla.
- Rynnäkkökivääri pidetään olalla kuten asennossa ja vasen käsi on vapaasti sivulla *kuvan 59* mukaisesti.

7.2 Käännökset

Komennolla "KÄÄNNÖS OIKEAAN (VASEMPAAN) — PÄIN":

- Käännöksen vaiheessa 1 tehdään samat toimenpiteet kuten normaalissa sulkeisjärjestyksessä.
- Vaiheessa 2 viedään vasen (oikea) jalka polvea koukistaen polkaisemalla jalka oikean (vasemman) jalan viereen asennon edellyttämälle paikalle.
- Kädet pidetään käännöksen aikana asennon edellyttämällä paikalla.

KUVA 59 **Edustuslepo**

KUVA 60 **Käännös oikeaan (kunniakomppania)**

7.3 Aseotteet

7.3.1 Eteen vienti

Rynnäkkökivääri viedään olalta eteen samoin kuin normaalistikin, mutta viimeisessä vaiheessa molempien käsien sormet ovat suoristettu levyksi ja etutähtäin on silmien tasalla toiminnan näyttävyyden korostamiseksi.

KUVA 61 **Eteen vienti, alkutilanne, vaihe 1 ja lopputilanne (kunniakomppania)**

7.3.2 Lippaan kiinnittäminen ja irrottaminen

Ennen komennon antamista ase on oltava olalle vietynä. Lippaan tulee olla valmiina oikeassa housun taskussa tai päällystakkia käytettäessä takin oikeassa taskussa, lippaan suuaukko alaspäin ja lippaan kupera puoli kehon keskilinjan puolella.

Lipas kiinnitetään rynnäkkökiväärin komennolla ”LIPAS — KIINNITÄ” seuraavasti:

- Komennon suoritusvaiheella viedään ase eteen kuten eteen viennin vaiheessa 1 sillä erotuksella, että aseen kädensuojuksesta otetaan kiinni siten, että kädensuojuksen kylkiosa on peukalohangassa.
- Tämän jälkeen käännetään ase vasemman käden varassa niin, että aseen piippu osoittaa yläviistoon vasempaan ja lippaan suuaukko osoittaa ylös oikealle. Samaan aikaan otetaan lepo.
- Oikealla kädellä otetaan lippaasta myötäotteella kiinni ja asetetaan lipas paikalleen. Tämän jälkeen suoristetaan ase olalle viennin vaiheeseen 1 ja napsautetaan kantapäät yhteen asennon edellyttämällä tavalla sekä heilautetaan ase olalle.

KUVA 62 **Lippaan kiinnittäminen (kunniakomppania)**

- Lipas irrotetaan rynnäkkökiväärist komennolla ”LIPAS—IRROTA”, jolloin menetellään päinvastoin kuin edellä. Lipas irrotetaan oikealla kädellä vapauttamalla lukitussalpa peukalolla, jonka jälkeen lipas viedään takaisin housun tai takin oikeanpuoleiseen taskuun.

KUVA 63 **Lippaan irrottaminen (kunniakomppania)**

Suoritettaessa edellä mainitut toimenpiteet joukkona (ryhmä, joukkue tai komppania) voidaan suorituksen näyttävyyttä korostaa siten, että suoritusten 2. vaiheet tehdään jonoittain nauhana seuraavasti:

- Komennolla ”LIPAS—KIINNITÄ” joukko tekee suorituksen yhdenaikaisesti siihen vaiheeseen, kun lipas on kiinnitetty aseeseen.
- Tämän jälkeen alkaen suuntamiehen jonosta (tai johtajien jonosta), viedään ase eteen viennin vaiheeseen 1. napsauttaen samalla kantapäät yhteen.
- Jokainen jono tekee saman omalla vuorollaan, jolloin suoritus etenee nauhana viimeiseen jonoon asti.

Viimeisen jonon viedessä aseen eteen viennin vaiheeseen 1, he heilauttavat aseen olalle ja suoritus jatkaa kohti suuntamiehen (johtajien) jonoa nauhana.

Miekkaotteiden kanssa toiminta on muuten kuin *luvussa 4* on kuvattu, mutta komennettaessa ”HUOMIO”, miekka viedään pystysuoraan vartalon keskikohdan eteen ja kämmenen leveyden päähän vartalosta, niin että miekan kahva on leuan tasalla. KATSE ETEEN – PÄIN komennolla miekka käy samalla kohdalla leuan tasalla.

8 Merivoimien erityispiirteet

Merivoimien aluksilla sovelletaan Sulkeisjärjestysopasta ja käytetään sen mukaisia komentoja aluspalveluksen erityisolosuhteet sekä varustuspoikkeukset huomioon ottaen. Aluspalveluksesta on annettu erillinen *Laivapalvelusopas (LPO)*, joka täydentää Yleistä palvelusohjesääntöä sekä Sulkeisjärjestysopasta.

8.1 Huomionosoitukset

Sota-aluksen huomionosoituksia ovat porrasvahdin asettaminen ja kivääriryhmän asettaminen.

Aluksen koon estäessä kivääriryhmän käytön asetetaan vain porrasvahti.

Henkilöille, joille kuuluvat kunnianosoitukset, asetetaan aina myös kivääriryhmä. Näiden lisäksi porrasvahti ja kivääriryhmä asetetaan, kun amiraali tai kenraali sotilaspuvussa tulee alukseen.

Alukselta poistuttaessa ja tulkinnanvaraisissa tapauksissa porrasvahdin ja kivääriryhmän asettamisesta käskee vanhin komentaja.

Huomionosoituksiin liittyy aina huomio-vihellys ja porrasvihellys.

Huomionosoituksiin liittyvissä komennoissa noudatetaan soveltaen Yleisen palvelusohjesäännön määräyksiä.

8.1.1 Porrasvahdin kokoonpano ja toiminta

Porrasvahtiin kuuluu tilanteen ja kannella olevan tilan mukaan:

- vahtipäällikkö tai -upseeri
- vahtialiupseeri tai torvensoittaja
- kansivahti
- kaksi porrasmiestä

Mikäli kansitila on liian ahdas, vähennetään porrasmiehet. Vahtihenkilöstöllä on tilanteesta riippuen joko paraatipuku tai vahtiasuna käytettäväksi määrätty palveluspuku. Porrasmiehillä on lisäksi ase.

KUVA 64 **Porrasvahdin sijoittuminen (esimerkki)**

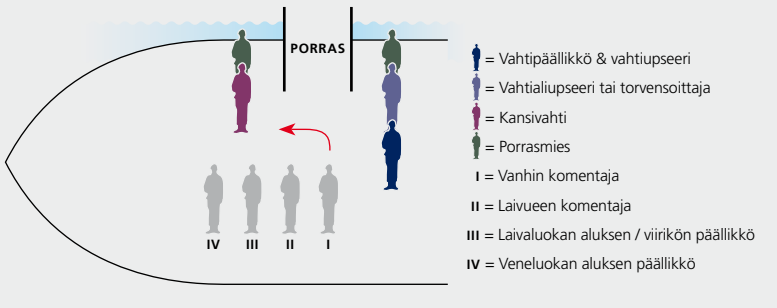

KUVA 65 **Porras- ja kivääriryhmä huomio-vihellyksen jälkeen**

KUVA 66 **Porrasryhmän huomionosoitus, kun henkilö saapuu alukselle ja tervehtii lippua**

KUVA 67 **Ilmoittaminen huomionosoituksen kohteelle**

KUVA 68 **Kivääriryhmän sijoittuminen**

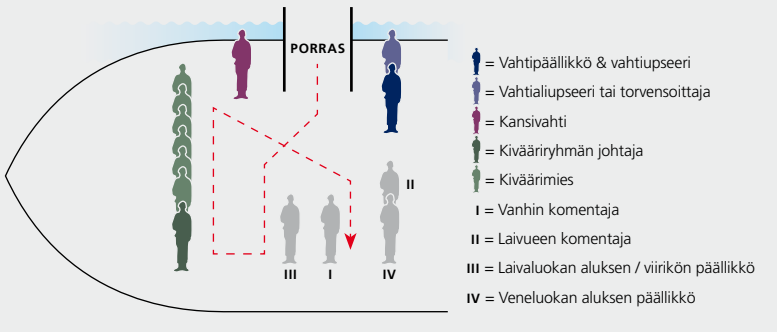

8.1.2 **Kivääriryhmän toiminta**

Kivääriryhmään kuuluu ryhmän johtaja ja aluksen koon ja miehistön lukumäärän mukaan 4—6 kiväärimiestä. Ryhmän johtajana toimii upseeri, opistoupseeri tai kadetti. Kivääriryhmän varustuksena on paraatipuku.

Vahtihenkilöstö, porrasvahti, kivääriryhmä ja vierailun isännät järjestyvät maihinkäytävän tai veneportaan läheisyyteen oheisen piirroksen mukaisesti.

KUVA 69 **Kivääriryhmä järjestynyt huomionosoitusta varten**

KUVA 70 **Kivääriryhmä asento, eteen–vie, olalle–vie**

KUVA 71 **Kivääriryhmä huomio, katse oikeaan–päin**

KUVA 72 **Huomionosoituksen kohde tarkastaa kivääriryhmän**

Kivääriryhmän tarkastuksen jälkeen huomionosoituksen kohteena oleva saatetaan aluksen sisätiloihin aluksen päällikön tai vanhimman isännän johdolla.

KUVA 73 **miekkavarustus edestä**

KUVA 74 **miekkavarustus takaa**

8.2 **Sulkeisjärjestys merivoimien miekkavarustuksessa**

Merivoimissa miekkavarustusta käytetään paraati- ja edustusasun tai siihen kuuluvan päällystakin kanssa.

Juhlavyön soljen tulee olla täsmälleen puvun keskellä ja vyön kulkea alhaalta laskien toisen ja kolmannen napin välistä.

Miekkavarustuksen kanssa käytetään merivoimien edustusasussa valkoisia säärystimiä sekä valkoisia käsineitä.

Asennossa miekka jalalla miekka on pystysuorassa vasemmalla sivulla kannattimessaan roikkuvassa tupessa.

- Miekan tuppi pidetään pystysuorassa asennossa alaspäin mahdollisimman suoraksi ojennetulla vasemmalla kädellä siten, että tuppi on peukalon ja etusormen välisessä haarukassa peukalon tukiessa tuppea takaa. Etu- ja keskisormet ojennetaan suoriksi miekan tupen suuntaisesti.
- Oikea käsi on asennon edellyttämällä paikalla oikealla sivulla.

KUVA 75 **Asento miekka jalalla**

Levossa miekasta pidetään kiinni kuten asennossa.

Asennossa miekka olalla miekka on vartalon oikealla sivulla pystysuorassa asennossa kahva alaspäin siten, että kahvan kädensuojus osoittaa eteenpäin ja käsivarsi on mahdollisimman suorana.

- Kädellä pidetään kahvasta niin, että peukalo on kädensijan takapuolella, etu- ja keskisormi sen etupuolella ja muut sormet vapaasti tukena.
- Miekan tupesta pidetään kiinni kuten asennossa miekka jalalla.

Levossa miekka olalla miekan kahva on vartalon keskikohdalla ja vasen kämmen on oikean päällä selkäpuoli eteenpäin.

- Miekan terä nojaa rintaa ja oikeaa olkaa vasten.
- Miekan tuppi roikkuu vapaasti kannattimestaan vasemmalla sivulla.

Komennettaessa "ASENTO" tartutaan vasemmalla kädellä miekan tuppeen ja nostetaan vapaasti roikkuva tuppi asennon edellyttämälle paikalle.

Miekasta voidaan pitää kiinni myös siten, että peukalo on kahvan sisäpuolella ja kahvan nuppi etu- ja keskisormen välissä (nk. kadettiote). Tämä tulee kyseeseen lähinnä silloin, kun ei tarvitse tehdä muita miekkaotteita kuin jalalle tai olalle vienti (lippu-upseerit, osasto).

KUVA 76 **Asento ja lepo miekka olalla**

Miekka viedään olalle komennolla "OLALLE — VIE".

- Komennon valmistavalla osalla tartutaan oikealla kädellä kahvasta takapuolelta, etu- ja keskisormi sen etupuolella ja muut sormet vapaasti koukussa.
- Miekka vedetään kämmenen leveyden verran ulos tupesta.
- Suoritusosalla miekka vedetään kokonaan ulos tupesta viemällä oikea käsi suoraksi ylös, jonka jälkeen miekka viedään olalle asennon edellyttämälle paikalle.

KUVA 77 **Miekan vienti olalle**

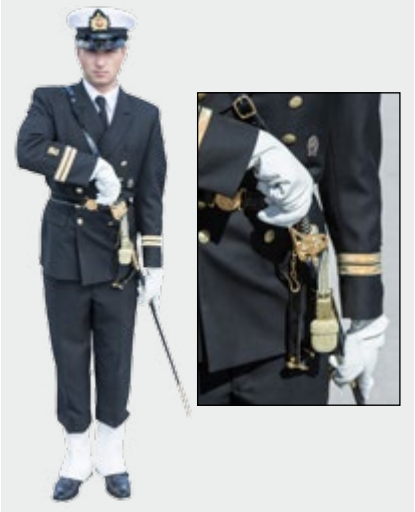

Miekka viedään jalalle (pannaan tuppeen) komennolla "JALALLE — VIE".

- Komennon valmistavalla osalla miekka viedään vasemmalle puolelle ja työnnetään tuppeen siten, että terän kahvanpuoleista osaa jää noin kämmenen leveyden verran ulos tupesta.
- Miekan tuppeen suuntaamista autetaan kääntämällä katse alas tupen suuntaan ja tukemalla terä kevyesti vartaloon.
- Suoritusosalla käännetään katse suoraan eteenpäin ja painetaan miekka voimakkaasti tuppeen, jonka jälkeen oikea käsi viedään asennon edellyttämälle paikalle.

KUVA 78 **Miekkaotteet komennolla huomio, katse oikeaan–päin**

Komennettaessa "HUOMIO KATSE OIKEAAN — PÄIN" miekka viedään komennolla "HUOMIO" pystysuoraan vartalon keskikohdan eteen ja kämmenen leveyden päähän siitä niin, että kahva on rinnan korkeudella.

- Peukalo on tällöin pitkin kädensijan vartalonpuoleista sivua ja miekan teräpuoli osoittaa vasemmalle.
- Komennon suoritusosalla "PÄIN" katse käännetään oikeaan ja miekka viedään alas siten, että käsivarsi on lopullisessa asennossaan kyynärpäähän asti kiinni vartalossa ja ranteen kohdalta noin 10cm irti vartalosta.
- Ranne on koukistettuna kämmen eteenpäin niin paljon, että miekan kärki on n. 15 cm maanpinnan yläpuolella etuviistossa oikealla.

KUVA 79 **Lippu-upseerin toiminta lakkia päästä otettaessa**

Komennettaessa "KATSE ETEEN — PÄIN" käännetään komennon suoritusosalla katse suoraan eteen ja miekka viedään olalle tekemällä edellä esitetyt toimenpiteet päinvastaisessa järjestyksessä yhtäjaksoisesti sormien asentoa vaihtaen.

Miekalla tervehtiminen ja tervehtimiseen vastaaminen tehdään kuten komennolla "HUOMIO, KATSE OIKEAAN — PÄIN".

Jos koko osastolla on miekkavarustus, niin ainoastaan johtajat tekevät miekkaotteet, muilla on miekka olalla. Muuten menetellään sen mukaisesti, mitä osaston tervehtimisestä ja toiminnasta sotilaallisissa tilaisuuksissa on käsketty.

Komentaessaan miekkavarustuksessa oleva sotilas suorittaa myös itse kaikki miekkaotteet komentojensa mukaan.

Mennessään ilmoittamaan osaston johtaja pitää miekkansa alhaalla. Pysähdyttyään esimiehensä eteen kolmen askeleen päähän hän vie miekan HUOMIO-asentoon ja takaisin alas, minkä jälkeen hän tekee ilmoituksen. Tämän tehtyään hän vie uudelleen miekan HUOMIO-asentoon ja takaisin alas. Miekan ollessa paljastettuna ei tervehditä kädestä eikä ojenneta kirjallista ilmoitusta. Seuratessaan tarkastavaa esimiestä ilmoituksen tekijä pitää miekan koko ajan alhaalla.

9 Sulkeisjärjestyskomennot englanniksi

ASENTO	ATTENTION
LEPO	AT EASE
KATSE ETEEN — PÄIN	EYES — FRONT
KATSE OIKEAAN — PÄIN	EYES — RIGHT
KÄÄNNÖS OIKEAAN — PÄIN	RIGHT — FACE
KÄÄNNÖS VASEMPAAN — PÄIN	LEFT — FACE
TÄYSKÄÄNNÖS VASEMPAAN — PÄIN	ABOUT — FACE
ETEEN — VIE	PRESENT — ARMS
OLALLE — VIE	SHOULDER — ARMS
JALALLE — VIE	STAND — ARMS
SELKÄÄN — VIE	CARRY — ARMS
TAHDISSA — MARS	FORWARD — MARCH
JUOKSUUN — MARS	DOUBLETIME — MARCH
KÄYNTIIN — MARS	FORWARD — MARCH
OSASTO / JOUKKUE / KOMPPANIA — SEIS	DETAIL / PLATOON / COMPANY — HALT
KAARTO OIKEAAN — MARS	RIGHT TURN — MARCH
KAARTO VASEMPAAN — MARS	LEFT TURN — MARCH
OIKEAAN — MARS	RIGHT INCLINE — MARCH
TIELLE — MARS	LEFT INCLINE — MARCH
LAKKI — PÄÄSTÄ	OFF CAPS
LAKKI — PÄÄHÄN	ON CAPS
RIVIIN JÄRJESTY	SINGLE LINE — FALL IN
PARI- / KOLMIRIVIIN — JÄRJESTY	DOUBLE / TRIPLE LINE — FALL IN
OPETUSAVONELIÖÖN — MARS	OPEN SQUARE — MARCH
HARJOITTELUAVORIVISTÖÖN — MARS	OPEN ORDER — MARCH
OJENNUS	DRESS RIGHT — DRESS
TAAKSE — POISTU	DISMISSED — ON THE DOUBLE
POISTUKAA / OSASTO VAPAA	DISMISSED
VIISI ASKELTA OIKEAAN — MARS	FIVE SIDESTEPS TO THE RIGHT — MARCH
LUKU (alkaen edestä)	FROM FRONT TO THE REAR — COUNT OFF

Ilmoitus harjoituksen johtajalle
Reporting your PLT to person leading the exercise):

"ATTENTION" — "EYES RIGHT" — "SIR, FIRST PLATOON READY

FOR YOUR EXERCISE, REPORTED BY OFFICER CANDIDATE NN, SIR!"

Sulkeisjärjestysopas 2016

Tässä oppaassa ohjeistetaan sulkeisjärjestys jalan (ml. toiminta ajoneuvossa), suksilla ja polkupyörällä.

Sulkeisjärjestykseksi sanotaan joukon ryhmitystä ja toimintaa, kun joukon osien ja yksittäisten sotilaiden paikat ovat tarkoin toistensa suhteen määrätyt. Toimintaa johdetaan komennoin, joiden sanamuoto on tässä oppaassa määrätty. Sulkeisjärjestyksen suoritukset ovat täsmällisiä ja samanaikaisia, ja ne tehdään tarkoin tämän oppaan mukaisesti.

Sulkeisjärjestyksen harjoittelulla totutetaan koulutettavat vaistomaiseen tottelemiseen ja täsmällisyyteen. Sulkeisharjoittelulla on tärkeä osuus joukon kurin ja hengen luomisessa. Sulkeisjärjestys mahdollistaa suurtenkin osastojen täsmällisen johtamisen ja luo perustaa toiminnalle taistelukentällä.

Sulkeisjärjestyksen menettelytapoja voidaan käyttää kaikessa koulutuksessa, missä tavoitteena on täsmällisten suoritusten vaistonvarainen hallinta.

Pääesikunta
PL 919, 00131 Helsinki

ISBN 978-951-25-2726-7
978-951-25-2727-4 (PDF)
978-951-25-2728-1 (ePub)
SAP 10394289

Painopaikka
Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy, Tampere 2015

Puolustusvoimat
puolustusvoimat.fi